



**JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS
ELNÖKE**

**TÁJÉKOZTATÓ
a Megyei Közgyűlésnek
a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Öntözésfejlesztési Stratégiai dokumentum
felülvizsgálatáról**

Az Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotásáról szóló 1744/2017. (X.17.) Kormányhatározat rögzíti, hogy a Kormány állami feladatnak tekinti az öntözéses gazdálkodás elterjesztésének, ésszerű fejlesztésének, a vízkészletek védelmének és hasznosításának ügyét, ezért egyetért az Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotásának szükségességével.

A KÖTIVIZIG működési területe lefedi néhány település kivételével Jász-Nagykun-Szolnok megye közigazgatási területét. Megyénkben a mezőgazdaság, ezen belül a növénytermesztés természeti adottságai több szempontból is jók: kedvezőek a terepi viszonyok, termékenyek a talajok, magas a hőellátottság. A hidrometeorológiai szélsőségek felerősödésével ugyanakkor a vizek túlzó bősége mellett a vízhiányok elleni védekezésre is egyre nagyobb hangsúlyt kell fordítanunk. A természeti tényezők közül a csapadék és annak időbeli eloszlása, időszakos hiánya az egyik leginkább korlátozó tényező, amely gyakran vált ki aszályt, de a víztúlzó bősége is sokszor akadályozza a növénytermesztést.

A felszíni és felszín alatti vízkészletek mennyiségi és minőségi változásának megfelelő monitorozása, vizsgálata, elemzése, a vízigényekkel való összehangolása teremti meg a fenntartható területi vízgazdálkodás alapját. Ez általánosan magában foglalja a belvízrendezést, a rendszerek közötti tervszerű vízátfuttatást, a mezőgazdasági vízellátást (öntözés, rizstelepek, halastavak) és a vizes élőhelyek vízforgalmának szabályozását.

Alapvető tény, hogy a tervezett fejlesztéseknél figyelembe kell venni a Tisza-tó meglévő szabad vízkészletét, valamint a 2017-ben elkészült Vízkészlet-gazdálkodási Térségi Terv ajánlásait, az öntözésre és más vízhasználatokra, rendelkezésekre álló igénybevételi kontingens és az igénybevétel feltételeinek meghatározása tekintetében.

A fentiek keretében a KÖTIVIZIG 2018-ban kidolgozta a működési területére vonatkozó Öntözésfejlesztési Stratégiáját – továbbiakban: Stratégia - I. (víztározási lehetőségek) és II. kötetét (öntözésfejlesztés – vízkészletgazdálkodási lehetőségek), amely megtalálható a KÖTIVIZIG (http://kotiweb.vizugy.hu/ontozes_fejlesztes/index.php) honlapján.

A Stratégia ráirányította a figyelmet arra, hogy megnő a vízgazdálkodási létesítmények igénybevételével történő optimális vízszétosztás fontossága, a vízhiányos területekre történő – lehetőség szerint a költséghatékony üzemelést biztosító gravitációs – vízátfuttatás szerepe.

A stratégiai tervezés lényeges elemei az üzemelő vízpótló- és elosztó létesítmények fejlesztése, rekonstrukciója, a felhagyott, üzemképtelenné vált szivattyús öntözőrendszerek ismételt üzembe helyezése, – a fenntarthatóság elvét figyelembe véve - gravitációs átkapcsolása, új fővezetők kiépítése, törekedve a meglévő csatornahálózat felhasználására, a belvízcsatornák kettős működésűvé történő felkészítésére.

A Stratégia a szélsőséges hidrometeorológiai és természet-földrajzi adottságok, felszíni és felszín alatti vízbázisok, a vízigények, a műszaki infrastrukturális háttér, a kiépítettség figyelembevételével - megfogalmazott rövid-, közép-, és hosszútávú célkitűzések napjainkra továbbra is megfelelőek, időtállóak.

A dokumentációban szereplő projektötletek ütemezett megvalósítása változatlanul szükséges.

Az állami főművek tervezett fejlesztését azonban a folyamatosan jelentkező új, konkrét gazdálkodói igényekkel szükséges összehangolni, különös tekintettel a 2022. évi rendkívüli vízhiánykár-elhárítás tapasztalataira. Ezért vált időszerűvé a Stratégia felülvizsgálata, elsősorban tehát a beavatkozások prioritási sorrendjének újraértékelése, valamint a Közép-Tisza völgyi vízhiány elleni védekezés hatékonyságát növelő új projekt javaslat beépítése tekintetében. A felülvizsgálatot a KÖTIVIZIG széles körű egyeztetések alapján, az öntözési közösségek igényeinek figyelembevételével elkészítette, az így elkészült dokumentáció a tájékoztató 1. számú melléklete.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy jelen tájékoztatóban foglaltakat tudomásul venni szíveskedjenek.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés

../2022.(XI.11.) számú határozata

a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Öntözésfejlesztési Stratégiai dokumentum felülvizsgálatáról

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés a Megyei Öntözés Fejlesztési Stratégia felülvizsgálatával a melléklet szerint egyetért, megköszöni a felülvizsgálatban résztvevők munkáját.

Erről:

1. Lovas Attila igazgató, KÖTIVIZIG
2. a Megyei Közgyűlés tagjai
3. Rentzné dr. Bezdán Edit megyei főjegyző


értesülnek.

Szolnok, 2022. november 03.



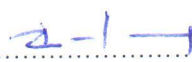
Hubai Imre

Készítette:




.....
Páldi Tamás Attila
irodavezető

Ellenőrizte:



.....
Dr. Molnár Zoltán
megyei aljegyző, irodavezető

Törvényességi szempontból ellenőriztem:



.....
Rentzné Dr. Bezdán Edit
megyei címzetes főjegyző

KIVONAT



**Közép-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság
5000 Szolnok, Boldog Sándor István krt. 4.**



Jóváhagyta: Lovas Attila
igazgató

Békési István
osztályvezető

2022.10. hó

Összeállította: Virágné Kőházi-Kiss Edit
vízhiánykérelhárítási szakcsoport vezető
Bodnárné Szabó Andrea
műszaki ügyintéző

Tartalom

ELŐZMÉNYEK	3
JNSZ MEGYE ÉS A KÖTIVIZIG MŰKÖDÉSI TERÜLETE:	3
1. KÖTIVIZIG, JELLEMZŐEN JNSZ MEGYE ÖNTÉZÉSES GAZDÁLKODÁSÁNAK ORSZÁGOS JELENTŐSÉGE	7
1.1. IGÉNYFELMÉRÉSEK, KONKRÉT ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI IGÉNYEK	7
1.2. MEZŐGAZDASÁGI VÍZSZOLGÁLTATÁS KÖTIVIZIG	10
2. A 2018. ÉVI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA	14
2.1. A STRATÉGIA CÉLKITŰZÉSEI	14
2.2. MIÉRT HATÉKONY A KÖTIVIZIG ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA	16
2.2.1. A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRÁLIS HÁTTÉR (CSATORNAHÁLÓZAT) RENDELKEZÉSRE ÁLL	16
2.2.2. NEM ÜZEMELŐ SZIVATTYÚS ÖNTÖZŐRENDSZEREK GRAVITÁCIÓS ÁTKAPCSOLÁSA	16
3. 2018. ÉVI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA – 2022.ÉVI PRIORITÁSI SORREND ALAPJÁN	18
3.1. I. ÜTEM – LEGSÜRGETŐBB FELADATOK	18
3.1.1. SZOLNOK VÁROS FELSZÍNI IVÓVÍZKIVÉTELI MŰ ÁTÉPÍTÉS	18
3.1.2. A VÍZHIÁNY ENYHÍTÉSE ÉS AZ ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI IGÉNYEK KIELÉGÍTÉSE A TILALMASI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSÉVEL	20
3.1.3. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA 1., 2., 3. RÉSZFELADATRA BONTVA	21
3.1.4. NK. XII ÖNTÖZŐFÜRT REKONSTRUKCIÓJA ÉS FEJLESZTÉSE (KETTŐSMŰKÖDÉSŰ CSATORNÁKKAL)	22
3.1.5. GÓI-TÓI ÖNTÖZŐFÜRT FEJLESZTÉSE A KÖTIVIZIG TERÜLETÉN	23
3.1.6. TISZAVÁRKONYI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSE	24
3.1.7. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA 3. részfeladat	25
3.1.8. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA 2. részfeladat	25
3.1.9. JÁSZSÁGI-FŐCSATORNA HATÁSTERÜLET NÖVELESE, ZAGYVAI ÖKOLÓGIA VÍZPÓTLÁS KIALAKÍTÁSA ..	25
3.1.10. ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉS A KUNGYALU I. BELVÍZCSATORNA MENTÉN	26
3.1.11. JÁSZAPÁTI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSÉT ELŐSEGÍTŐ, VÍZELLÁTÓ ÚTVONAL KIÉPÍTÉSE, J.II. ÖNTÖZŐFÜRT KETTŐS MŰKÖDÉSŰ CSATORNÁINAK FELÚJÍTÁSA	27
3.2. II. ÜTEM – KÖZÉPTÁVÚ ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK	29
3.2.1. NK-VI FÜRT KIÉPÍTÉSE, A FEGYVERNEK-SZAJOLI ÖBLÖZETEK KOMPLEX FEJLESZTÉSE	29
3.2.2. JÁSZSÁGI-FŐCSATORNA KOMPLEX FEJLESZTÉSE, ZAGYVAI-ÁG KIÉPÍTÉSE	30
3.2.3. GÁSTYÁSI ÖNTÖZŐRENDSZER ÁTKAPCSOLÁSA A NAGYKUNSÁGI FŐCSATORNÁRA	33
3.2.4. NAGYKUNSÁGI FŐCSATORNA FEJLESZTÉSE, ÁTFOLYÁSOS TÁROZÓK KIALAKÍTÁSA	34
3.3. III. ÜTEM - NEM ÜZEMELŐ ÖNTÖZŐRENDSZEREK, ÖNTÖZŐFÜRTÖK, ISMÉLT ÜZEMBEHELYEZÉSE, GRAVITÁCIÓS ÁTKAPCSOLÁSA	38
3.3.1. NK III-2-12. ÖNTÖZŐRENDSZER: NK.III-.2-12. ÖNTÖZŐCSATORNA (STRATÉGIA alapján)	38
3.3.2. J. I. ÖNTÖZŐFÜRT: J. I-1. FÜRTFŐCSATORNA ISMÉLT ÜZEMBE HELYEZÉSE (STRATÉGIA alapján) ...	39
3.3.3. MEZŐTÚR-ÁLOMZUGI BELVÍZÖBLÖZET VÍZGAZDÁLKODÁSI REFORMJA II. ÜTEM (STRATÉGIA alapján) 40	
3.3.4. JÁSZSÁGI ÖNRSZ\MILLÉRI ÖNTÖZŐFÜRT: KETTŐS MŰKÖDÉSŰ CSATORNÁINAK FEJLESZTÉSE (STRATÉGIA alapján)	41
3.3.5. LAKITELKI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSE	43
3.3.6. KÚTRÉTI ÖNTÖZŐRENDSZER HATÁSTERÜLETÉNEK ELLÁTÁSA (STRATÉGIA alapján)	44
3.3.7. ZAGYVA VÍZELVEZETŐ ÚTVONAL KIÉPÍTÉSE 1. ÉS 3. ÚTVONAL	46
3.3.8. J. X-3. ISMÉLT ÜZEMBE ÁLLÍTÁSA	47

ELŐZMÉNYEK

Az Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotásáról szóló 1744/2017. (X.17.) Kormányhatározat (a továbbiakban: Kormányhatározat) alapján: „A Kormány állami feladatnak tekinti az öntözéses gazdálkodás elterjesztésének, ésszerű fejlesztésének, a vízkészletek védelmének és hasznosításának ügyét, ezért egyetért az Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotásának szükségességével, amelynek érdekében.....

3. pont alapján: felhívja a belügyminisztert, hogy vizsgálja meg az öntözési célú víztározási lehetőségeket, vizsgálja felül a kettősműködésű rendszerek, valamint a belvízrendszerek üzemeltetését a védekezés fenntartása és a víz visszatartása és tározása érdekében, és határozza meg a védekezés fenntartását, a belvizek területen hagyását, a víz visszatartását, tározását szolgáló lehetséges területeket.

5. pont alapján: felhívja a belügyminisztert, hogy a földművelésügyi miniszterrel együttműködve mutassa be a hatékony öntözéses gazdálkodás elterjesztéséhez és működtetéséhez szükséges műszaki, infrastrukturális feltételrendszert, humánerőforrás – és pénzügyierőforrás-igényt, valamint készítsen szakmai stratégiát az öntözésfejlesztéshez szükséges jelenlegi és távlati infrastrukturális és vízkészlet-gazdálkodási lehetőségekről.”

Ennek keretében a KÖTIVIZIG 2018-ban kidolgozta a működési területére vonatkozó Öntözésfejlesztési Stratégiája I. (víztározási lehetőségek) és II. kötetét (öntözésfejlesztés – vízkészletgazdálkodási lehetőségek), amely megtalálható a KÖTIVIZIG honlapján.

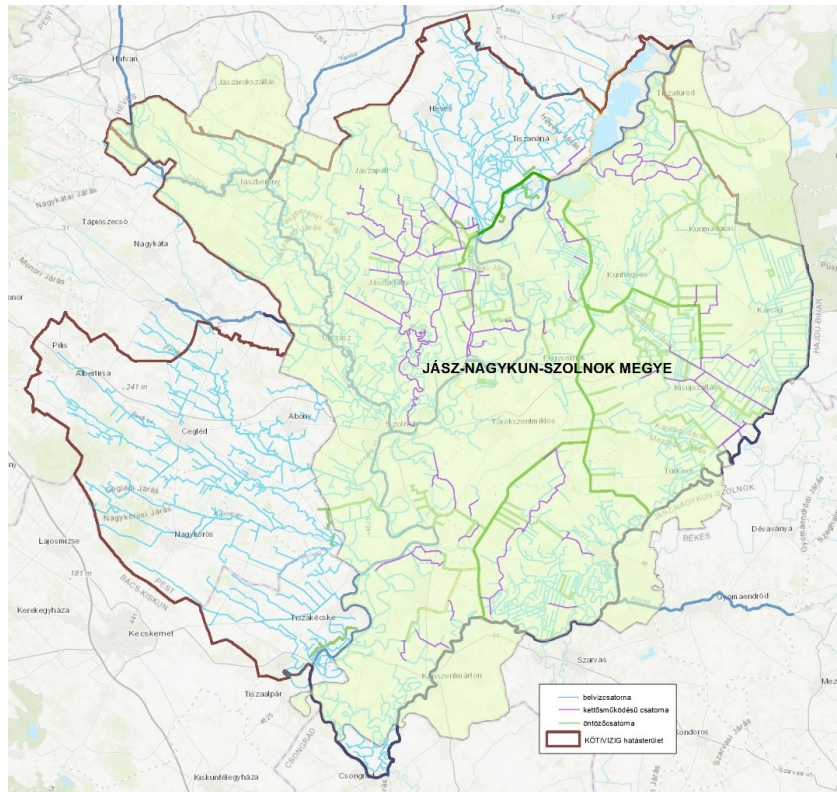
Stratégia ráíranyította a figyelmet arra, hogy megnő a vízgazdálkodási létesítmények igénybevételel történő optimális vízszétosztás fontossága, a vízhiányos területekre történő – lehetőség szerint a költséghatékony üzemelést biztosító gravitációs – vízátfolyatás szerepe. A Stratégiai tervezés lényeges elemei: az üzemelő vízpótló- és elosztó létesítmények fejlesztése, rekonstrukciója, a felhagyott, üzemképtelenné vált szivattyús öntözőrendszerek ismételt üzembe helyezése, – a fenntarthatóság elvét figyelembe véve - gravitációs átkapcsolása, új fűtők kiépítése, törekedve a meglévő csatornahálózat felhasználására, a belvízcsatornák kettős működésűvé történő felkészítésére. A tervezett fejlesztéseknél figyelembe kell venni a Tisza-tó meglévő szabad vízkészletét, valamint a 2017-ben elkészült *Vízkészlet-Gazdálkodási Térségi Terv* (továbbiakban VKGTT) ajánlásait, az öntözésre és más vízhasználatokra, rendelkezésekre álló igénybevételi kontingens és az igénybevétel feltételeinek meghatározása tekintetében.

A Tisza-tó a Tiszát és a hullámtereit egyesítő, átfolyósos jellegű síkvidéki víztározó. A Tisza vízkészlete a térségi vízgazdálkodás legfontosabb eleme, ezért a jobb kihasználás érdekében 1973-ban üzembe helyezésre került a Kiskörei Vízlépcső, amely a Tisza vízkészletének szétosztásában kulcsszerepet tölt be.

A vízlépcső, a Tisza tó és a hozzá tartozó öntözőrendszerek komplex vízgazdálkodási létesítmények, elsődleges céljuk a térségi vízátfolyatás más rendszerekbe, a Tisza-völgy mezőgazdasági termőerejének stabilizálása, az öntözővíz, az ipar fejlesztéséhez és a lakosság ivóvízellátásához szükséges vízmennyiség biztosítása.

A KÖTIVIZIG, amely jellemzően JNSz megye területét foglalja magában, az öntözéses gazdálkodás fellelővára, az öntözőrendszerek – kis kivétellel - itt épültek ki.

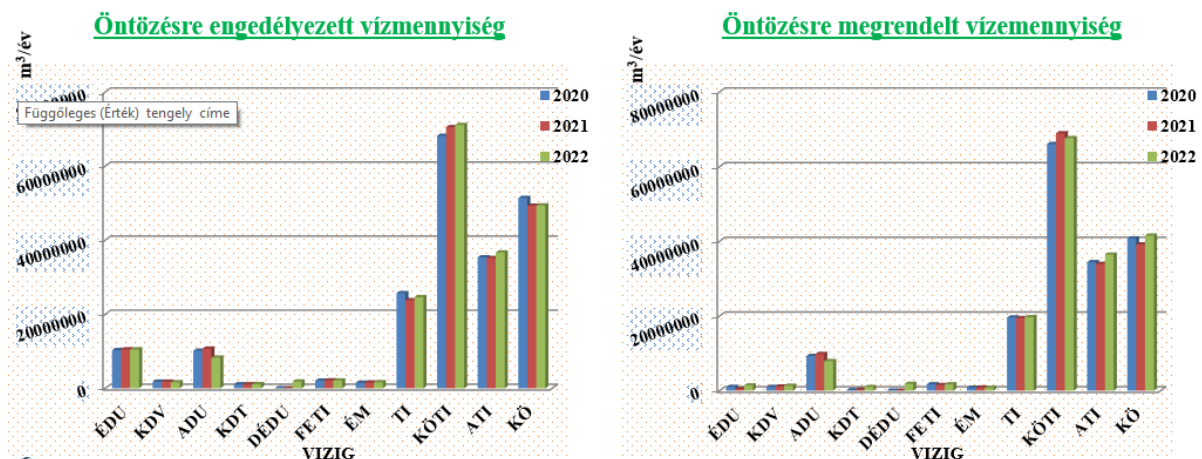
JNSz megye és a KÖTIVIZIG működési területe:



Kiemelt, az országban betöltött vezető szerepét jól szemléltetik az alábbi grafikonok. Mind az öntözésre engedélyezett, mind az öntözésre megrendelt vízmennyiség tekintetében JNSz megye hegemoniája elvitathatatlan. Ez arra vezethető vissza, hogy az öntözésnek, a rizstermesztésnek hagyományosan komoly múltja és kultúrája van. A térség ugyanakkor a fejlesztési lehetőségek tekintetében országosan is a legkedvezőbb műszaki infrastrukturális háttérrel, megfelelő felszíni vízbázissal rendelkezik, továbbá hosszútávon fenntartható, hatékonyan üzemeltethető és fajlagosan alacsony beruházási költséggel megvalósítható projektek színtere. (Lásd. 2.1.1. fejezet) A megjelenő konkrét öntözésfejlesztési igények, a számszerűsítható öntözési kedv (Lásd. 1.1. fejezet) pedig méltán helyezi a figyelem középpontjába az eredményesen és gyorsan megvalósítható elképzelések megvalósítását, tárca szintű összehangolását.

MEZŐGAZDASÁGI VÍZSZOLGÁLTATÁS – ÖNTÖZÉS + RIZS

(Szerződött, támogatott engedélyek – 2020., 2021., 2022.)



Forrás: OVF Vízrendezési és Öntözési Főosztály (2022. februári adatok)

2022. évi országos adatok:

- 1 677 db vízhasználói vízjogi engedély
- 128 201 ha engedélyezett nettó terület
- 208 792 em³ engedélyezett éves vízmennyiség
- 181 104 em³ megrendelt éves vízmennyiség
- 189 985 em³ szolgáltatni tervezett vízmennyiség

ebből KÖTIVIZIG (jellemzően JNSZ megye)

- 475 db vízhasználói vízjogi engedély
- 34 116 ha engedélyezett nettó terület
- **71 099 em³ engedélyezett éves vízmennyiség**
- **67 612 em³ megrendelt éves vízmennyiség**
- 54 872 em³ szolgáltatni tervezett vízmennyiség

KÖTIVIZIG 08. havi adatok (jellemzően JNSZ megye)

- 558 db vízhasználói vízjogi engedély
- 35 628 ha engedélyezett nettó terület
- **77 695 em³ engedélyezett éves vízmennyiség**
- **69 956 em³ megrendelt éves vízmennyiség**
- 63 457 em³ szolgáltatni tervezett vízmennyiség

A Tisza-Körös-völgyi vízkészlet megosztás (VKKI-226-0001/2007.) határozza meg a KÖTIVIZIG számára a térségek közötti vízátviteli kötelezettséget, továbbá a helyben felhasználható vízkészleteket. A vízgazdálkodási rendszer célja, hogy a Tiszából történő vízátviteléssel a vízhiányos térségek vízkészletét pótolja, a vízkormányzási, üzemeltetési tevékenységgel az Alföldre jellemző időjárási szélsőségek vízkészletekben mutató hatását csökkentse. 2012-ben – az érintett VIZIG-ekkel egyeztetve – készült el az első TIKEVIR-KÖTIVIZIG vízkészlet optimalizálási (vízkorlátozási) terve, amely szükség szerint felülvizsgálatra kerül.

A KÖTIVIZIG fontosnak tartja, hogy tervszerű felkészüléssel és hatékony, operatív beavatkozásokkal megelőzze, illetve mérsékelje az extrém vízhiányos helyzetekből adódó károkat. 2010-től a mezőgazdasági vízhasznosítási tevékenységet ISO 9001/2008. minőségirányítási eljárási rend szerint folytatja. 2012-től a KÖTIVIZIG védelmi szervezetébe integráltan – az országban elsőként – megkezdte munkáját a Vízhiány-kárelhárítási Szakcsoport.

Fontos szempont továbbá az is, hogy a területi vízgazdálkodási fejlesztések kialakítása során messzemenően figyelembe kell venni a természetvédelmi előírásokat.

A KÖTIVIZIG Öntözésfejlesztési Stratégiájában – szélsőséges hidrometeorológiai és természet-földrajzi adottságok, felszíni és felszín alatti vízbázisok, a vízigények, a műszaki infrastruktúrák háttér, a kiépítettség figyelembe vételével - megfogalmazott rövid-, közép-, és hosszútávú célkitűzések napjainkra továbbra is megfelelőek, időtállóak. A Stratégiában szereplő projektötletek ütemezett megvalósítása változatlanul szükséges. Az állami főművek tervezett fejlesztését azonban a folyamatosan jelentkező, új,

konkrét gazdálkodói igényekkel szükséges összehangolni, különös tekintettel a 2022. évi rendkívüli vízhiánykár-elhárítás tapasztalataira. Ezért időszerű a Stratégia felülvizsgálata, elsősorban tehát a beavatkozások prioritási sorrendjének újra értékelése, valamint a Közép-Tisza völgyi vízhiány elleni védekezés hatékonyságát növelő új projekt javaslat beépítése tekintetében.

*A projektek tervezését, a természetre alapozott megoldások alkalmazását az **Útmutató a vízmegőrzés természetre alapozott módszereinek kiválasztására, megtervezésére, megvalósításának támogatására Európában (Európai Bizottság Általános Környezetvédelmi Igazgatóság, Brüsszel 2014. NWRM Pilot Project)** című kiadvány figyelembe vételével kell elkészíteni.*

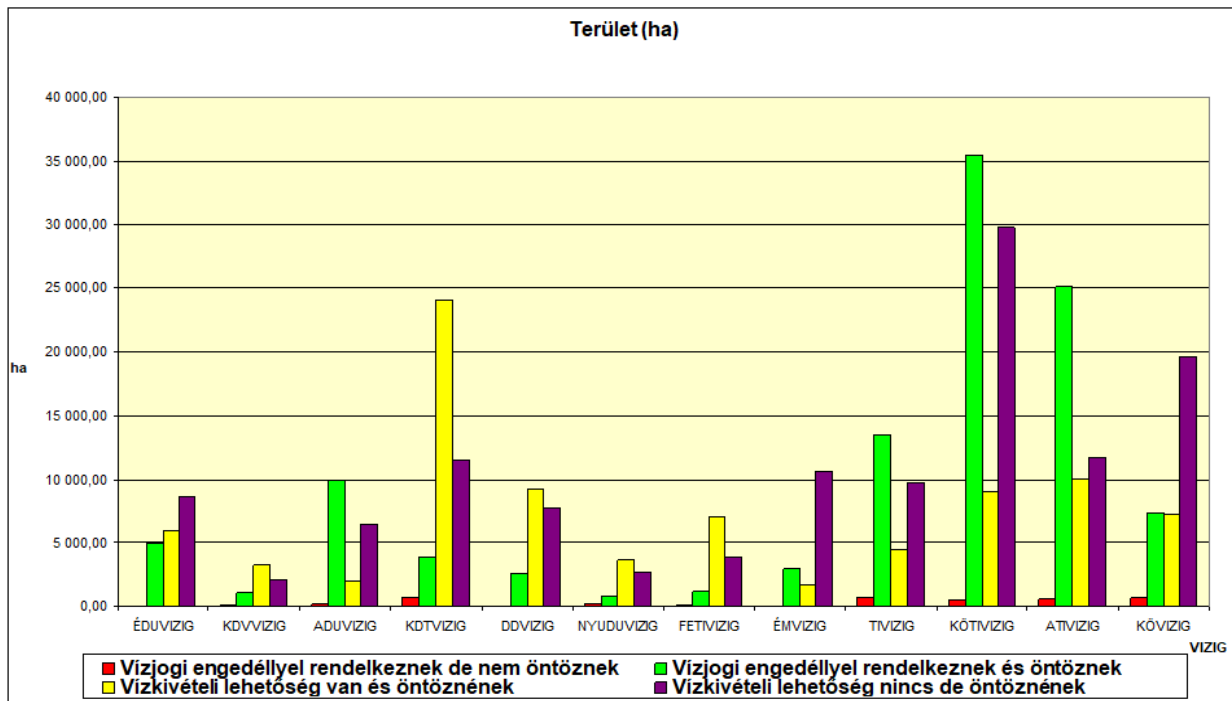
1. KÖTIVIZIG, JELLEMZŐEN JNSZ MEGYE ÖNTÉZÉSES GAZDÁLKODÁSÁNAK ORSZÁGOS JELENTŐSÉGE

1.1. IGÉNYFELMÉRÉSEK, KONKRÉT ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI IGÉNYEK

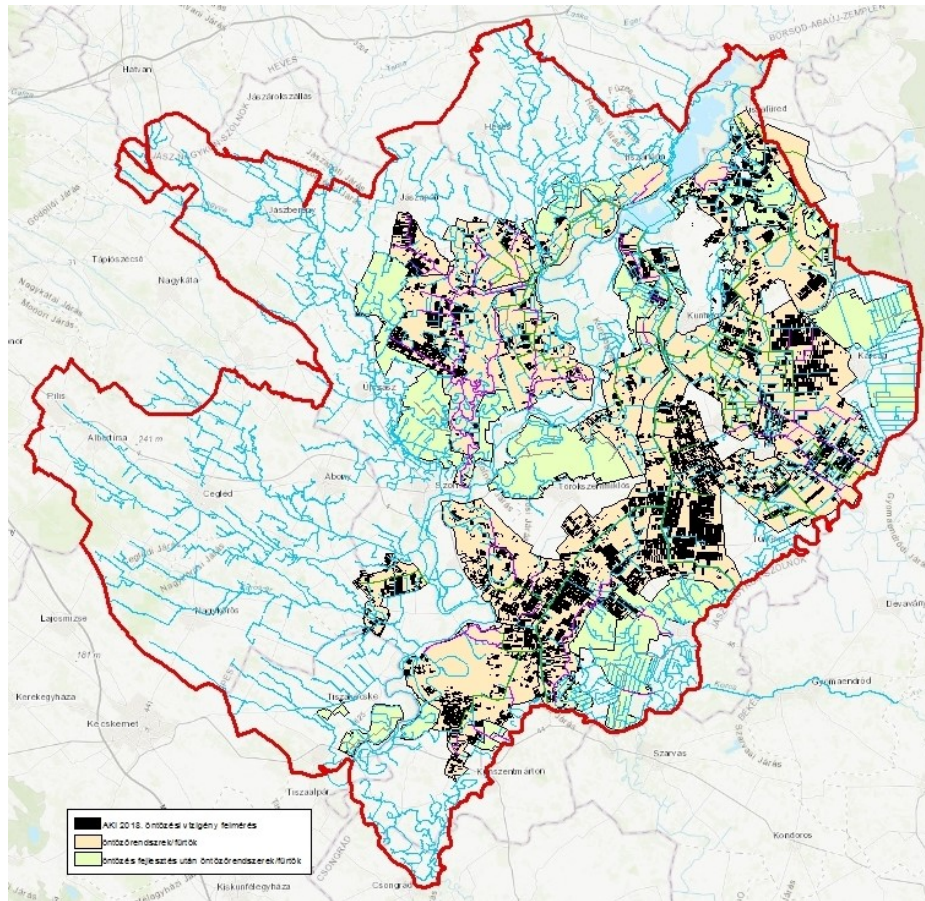
JNSz megye és így tehát a KÖTIVIZIG területén nagy hagyományai vannak az öntözéses gazdálkodásnak, melyhez a térség jelenleg is jó műszaki infrastruktúrával rendelkezik, - Tisza-tó vízkészletére alapozott, részben kihasználatlan, gravitációs vízszétosztó hálózattal - rendelkezik.

A gazdálkodói kör az öntözésfejlesztések tekintetében elkötelezett, ezt támasztja alá a NAK 2014. évi igényfelmérése, valamint az AM által 2018-ban történt vizsgálata is, ami országosan jól szemlélteti, hogy az öntözéses gazdálkodás és öntözésfejlesztés középpontja a JNSZ megye területére esik.

Nemzeti Agrárkamara országos öntözési igényfelmérése (2014.03.) is jól szemlélteti, hogy a Közép-Tisza vidékén, JNSZ megyében jelentkeznek a legnagyobb öntözési fejlesztési igények.

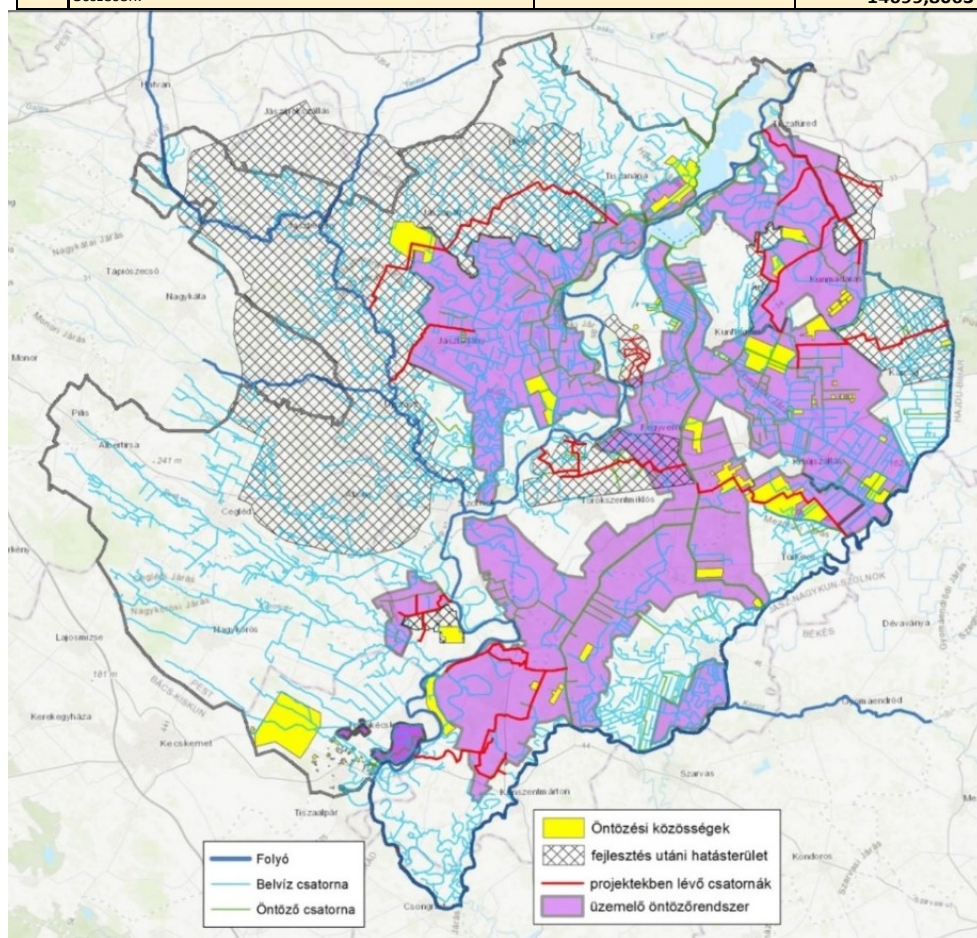


Az Agrárminisztérium 2017-2018-ban elvégzett új vízigény felmérése az öntözőrendszerek hatásterületére korlátozódott. A KÖTIVIZIG területére eső vízigény felmérés alapján jelentkező új öntözési igények is igen magas értékeket mutattak: új vízigény: 26 548,4 em³, öntözendő terület: 31 350,7 ha.



A JNSz megyében sorra alakulnak meg az öntözési közösségek, amelyek az öntözésfejlesztés tekintetében elkötelezettek, hiszen így lehet csak megteremteni a termelés biztonságát, amelynek aktualitását különösen kiemeli a 2022. évi rendkívüli aszályhelyzet, és egyúttal a termés hozam növeléséhez is elengedhetetlen. A 14 699,8 ha-on jelentkező konkrét öntözésfejlesztési elképzeléseket a KÖTIVIZIG vagyonkezelő hozzájárulásában támogatta és mindent megtesz annak érdekében, hogy a mezőgazdasági vízszolgáltatás a gazdálkodók számára biztosított legyen, de ilyen mértékű terület és vízigény növekedés biztonságos kiszolgálásához, a vízi utak kialakításához, fejlesztéséhez a rendelkezésre álló fenntartási keretei nem elégségesek.

Sor-szám:	Öntözési közösség neve:	Érintett települések:	Öntözött terület (ha):
1	AQUADIA Mezőgazdasági Kft.	Vezseny	359,4822
2	Fegyverneki Öntözési Közösség Kft.	Fegyvernek	297,8
3	Héki Öntözőfűrt Kft.	Mezőhek	154,6462
4	HORGAI Öntözőfűrt Kft.	Ócsöd	478,0639
5	IRRIGO Öntözési Közösség Kft.	Nagyrév	746,54
6	Jászági Öntözési Közösség Kft.	Jászapáti	1547,4758
7	K&J TRIO Öntözési Közösség Kft.	Füzesabony, Sarud	394,8544
8	Kettős Öntözési Közösség Kft.	Kunhegyes, Tiszaszentimre	221,39
9	Kisújszállás-Göröngyösi Rizstermesztők Öntözési közössége Kft.	Kisújszállás	599,9665
10	Kisújszállás-Kontai Gazdák Öntözési közössége Kft.	Kisújszállás	1084,1597
11	Kisújszállás-Nagyréti Rizstermesztők Öntözési közössége Kft.	Kisújszállás	737,3612
12	KUNHALOM-VÍZ Öntözési közösség Kft.	Tiszaöldvár, Mezőhek	161,7853
13	Kunmadarasi Öntözési közösség Kft.	Kunmadaras, Karcag	580,43
14	Kunsági Öntözési Szolgáltató Betéti Társaság	Kunhegyes	777
15	Láncos úti Öntözési közösség Kft.	Tiszaszentimre	104,4787
16	Nagyüllői Öntözési közösség Kft.	Kunmadaras	397,1606
17	Pásztói Öntözési közösség Kft.	Túrkeve	110
18	Szögi Öntözési közösségi Kft.	Besenyszög	851,9823
19	TURGONY-ÖNTÖZŐ Szolgáltató Kft.	Kisújszállás	157,0442
20	Üllőparti Öntözési közösség Kft.	Karcag	298,027
21	Vitéz-sori Öntözési közösség Kft.	Kunhegyes, Kenderes	153,3915
22	Alfaseed Kft..	Karcag	31,84
23	Kis Öntözési Közösség Kft..	Karcag	105,7
25	Kunmadaras Öntözési Közösség Kft. Nagy-Széki	Karcag	233,296
26	Kisgyócsi Öntözésfejlesztési Kft.	Abádszalók	332,47
27	TÓKA AGRO Öntözési Közösség Kft..	Tiszaagyenda, Tiszabura és Tiszaroff	207,53
28	Agrokeve Öntözési Közösség Kft..	Túrkeve	282,9961
29	Ladány Csepp Korlátolt Kft..	Jászládány	295,2147
30	Tender Terv Kft., Tűzok-Föld Kft..	Tiszaszűly, Csataszög, Kótelek, Besenyszög, Pély, Hunyadfalva	1837,72
31	Tilalmasi Öntözési Közösség Kft.	Karcag	1160
	Összesen:		14699,8063



A KÖTIVIZIG Öntözésfejlesztési Stratégiájával összhangban a JNSz Megyei Gazdságfejlesztési Program az agrárágazat versenyképességének növelését az alábbiak szerint határozta meg:

„Stratégiai ágazatként tekintünk tehát a mezőgazdaságra, hiszen komoly fejlődési potenciál van benne és a megye jó adottságokkal rendelkezik az agárágazat területén. Megyénk alapvetően mezőgazdasági megye (itt található az ország termőföldjének egyötöde és ezen terem meg az elfogyasztott élelmezési gabona 20%-a). A külterjes jellegű, viszonylag alacsony hozamú és feldolgozó kapacitással csak részben rendelkező agrárium megújítása tájgazdálkodáson, öntözésfejlesztésen és a belterjesebb termelés kialakításán keresztül valósítható meg. A megyében található jelenleg kihasználatlan csatornahálózat lehetővé teszi az öntözés viszonylag nagy volumenű fejlesztését, amely a mezőgazdasági termelés megújításának egyik alapja. A Jászság vízháztartásának hiányosságai a Jászsági-főcsatorna megvalósításával pótolhatók. A Jászsági-főcsatorna továbbépítése mellett elsődlegesen Cibakháza, Tiszaföldvár, Nagyrév, Mezőhék, Jászboldogháza, Karcag, Kisújszállás, Tiszaderzs, Abádszalók, Tiszabura, Kunmadaras, Tiszaigar, Nagykörű, Szolnok vonatkozásában vált szükségesség az öntözési kapacitás és technológia fejlesztése rövidtávon. Hosszabb távon megye további területein is indokoltá válhat az öntözés fejlesztése a klimatikus viszonyok változásából adódóan.” (9. oldal)

1.2. MEZŐGAZDASÁGI VÍZSZOLGÁLTATÁS KÖTIVIZIG

A Stratégia kidolgozásának évéhez képest (2018.) az üzemelő öntözőrendszerek hatásterülete 200 710 ha-ról 2022-re 211 481 ha-ra, vagyis 10 771 ha-al növekedett. 2019., 2020., 2021-ben a központi költségvetésből biztosított infrastruktúrális többlet fenntartási keretek felhasználásával, jellemzően a belvízcsatornák kettősműködésűvé történő fejlesztésével, továbbá nem üzemelő rendszerek ismételt üzembehelyezésével sikerült a hatásterületet növelni.

KÖTIVIZIG működési területén üzemelő mezőgazdasági vízellátó (öntöző) rendszerek (örsz.) nettó hatásterülete

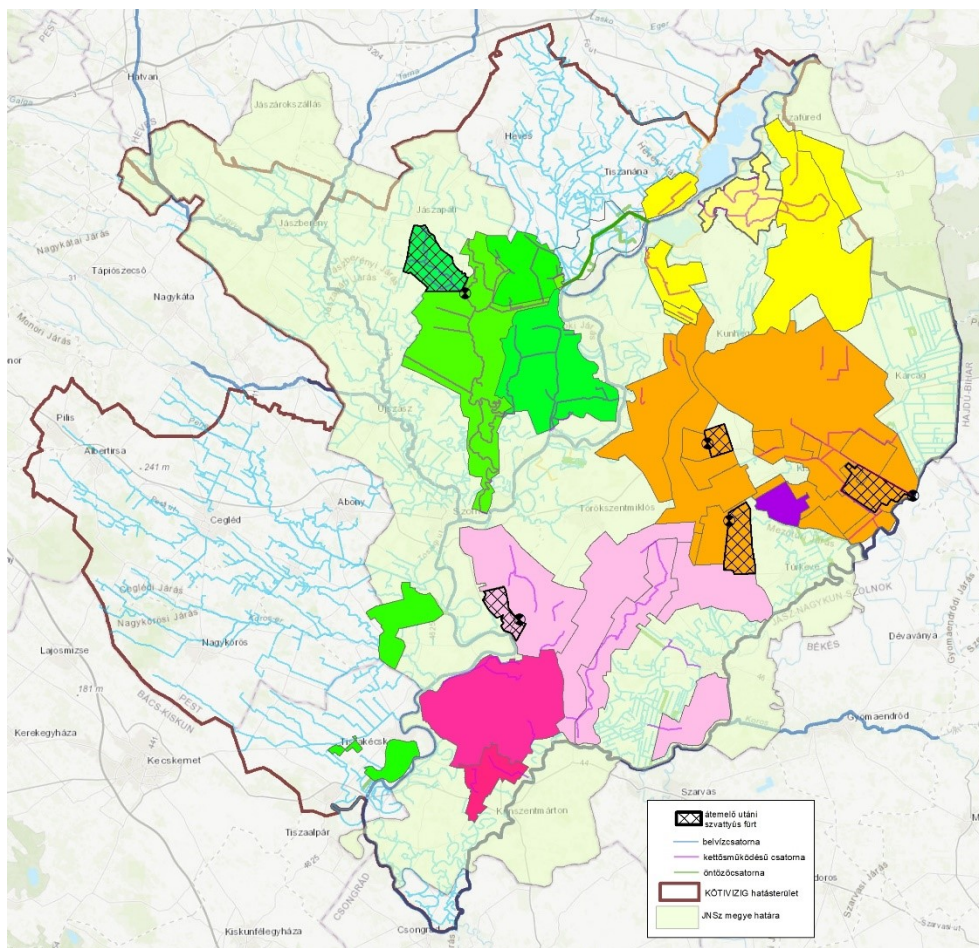
Öntözőrendszerek	2018. Stratégia	2022.
-	Tisza-tó közvetlen örsz. (Cserőköz)	
	5 939 ha	6 969 ha
-	Tiszafüredi örsz.+TIVIZIG:	16 652
ha	20 900 ha	
-	Jászsági	
öntözőrendszer:	46 231 ha	46 242 ha
-	Nagykunsági	örsz.:
119 182 ha	121 467 ha	
-	Tiszavárkonyi	örsz.:
3 692 ha	3 717 ha	
-	Gástyási	örsz.:
9 014 ha	5 601 ha	
-	Tisza-kécskei örsz. (ismételt üzembe	
helyezése)	2 020 ha	
-	Túrtó-Halásztelki-Harcsási új örsz.:	
	4 301 ha	
-	Álomzugi örsz. (ismételt üzembe	
helyezése):	264 ha	
Összesen:	200 710 ha	211 481 ha

Megjegyzés: Az öntözőrendszerek nagy része JNSZ megyében található, kivéve a Tisza-kécskei örsz., ami Csongrád-Csanád megyéhez tartozik, és a Jászsági örsz. egy része, ami Heves megye területére esik.

Az üzemelő öntözőrendszerek, öntözőfűrtök, üzemeltető szervezetek – 2022.

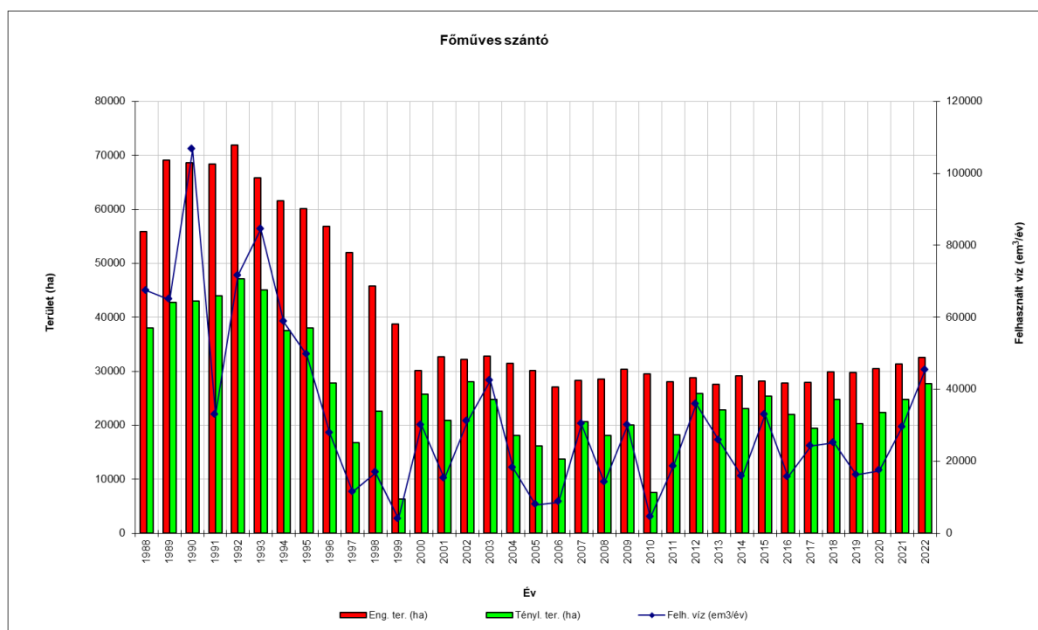
2022-ben az üzemelő öntözőrendszerek, öntözőfűrtök működtetését a KÖTIVIZIG jellemzően saját hatáskörben a Szakaszmérnökségei útján, továbbá két külső üzemeltető szervezet (Kisújszállási-Kontai Gazdák Öntözési Közössége, MÖSZE KFT) bevonásával látja el. A külső üzemeltető szervezetek tevékenységüket a KÖTIVIZIG-gel megkötött üzemeltetési szerződés alapján végzik.

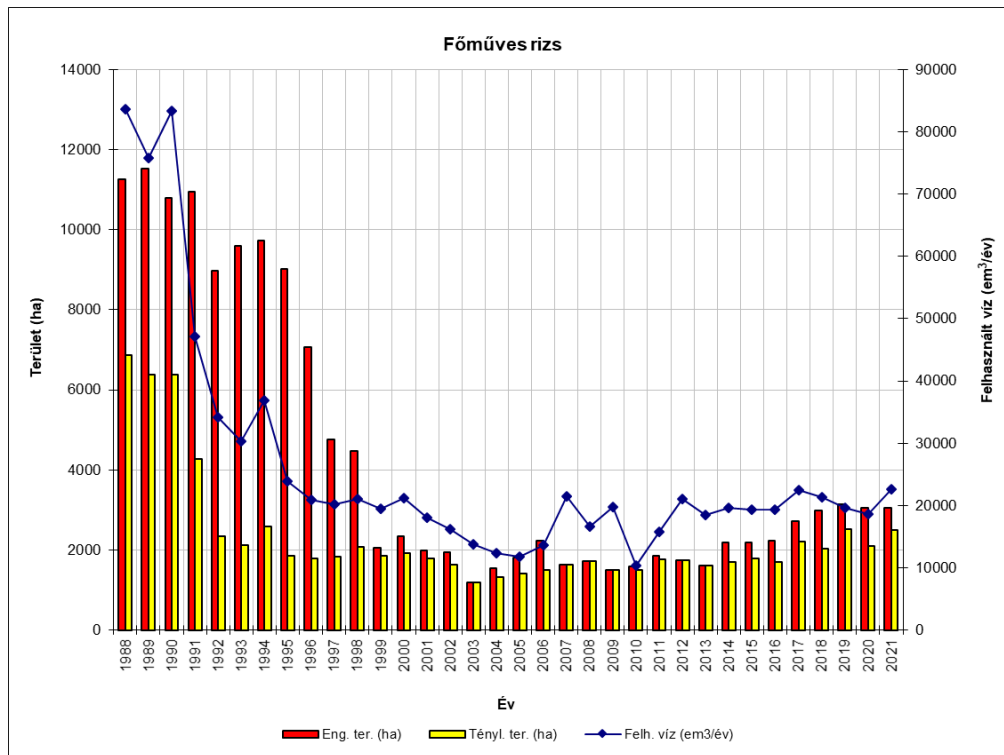
Vízellátó rendszer	Vízszolgáltató egység (fűrt)	Vízszolgáltató szervezet
Tisza-tó közvetlen	É-fűrt	Kiskörei Szm.
	Cserőközi	Kiskörei Szm.
Tiszafüredi ör.	Vízellátó csatornahálózat	Kiskörei Szm.
Jászsági ör.	Jászsági közvetlen Jfcs. 0+000-15+257	Kiskörei Szm.
	Jászsági közvetlen Jfcs. 15+257-21+285	Szolnoki Szm.
	J. II.	Szolnoki Szm.
	J. III.	Szolnoki Szm.
	Milléri garvítációs	Szolnoki Szm.
	Csátés szivattyús	Szolnoki Szm.
Nagykunsági ör.	Nagykunsági közvetlenNkfcs.	Kiskörei Szm.
	Mirhó-Gyolcsi	Kiskörei Szm.
	Nagykunsági közvetlen Nkfcs. 10+251- 37+998	Karcagi Szm.
	Nagykunsági közvetlen Nkfcs. 37+998-74+330	Mezőtúri Szm.
	Nk. III.	Karcagi Szm.
	Nk. III-2-2.	Karcagi Szm.
	Villogó szivattyús	Karcagi Szm.
	Nk. IV.	Karcagi Szm.
	Nk. V-1 gravitációs	Karcagi Szm.
	Nk. V-1 szivattyús	Karcagi Szm.
	Nk. V-2.	Karcagi Szm.
	Nk. VII-1 gravitációs	Karcagi Szm.
	Nk. VII-1 szivattyús	Karcagi Szm.
	Nk. X. gravitációs	Mezőtúri Szm.
	Nk. X. szivattyús	Mezőtúri Szm.
	Nk. XII.	MÖSZE Kft.
	Kungyalui	MÖSZE Kft.
Túrtó-Halásztelki ör.	Túrtó-Harcsási-Halásztelki	Mezőtúri Szm.
Álomzugi ör.	Álomzugi IV. cs	Mezőtúri Szm.
Tiszavárkonyi I.	Vízellátó csatornahálózat	Szolnoki Szm.
Gástyási	Gástyási I., II. csatornák	Karcagi Szm.
	Gástyás II.	Karcagi Szm.
	Kontai	Öntözési közösség
Tiszaécskéi öfűrt	Tiszaécskéi öcs	Szolnoki Szm.



Mezőgazdasági vízellátó rendszerek/fürtök/üzemeltető szervezetek

KÖTIVIZIG öntözés/rizs legfontosabb mutatói (2022. augusztusig/2021-ig)





Rendkívüli öntözési igények - 2022. augusztusig

Öntöző rendszer neve	Engedélyezett terület (ha)				Engedélyezett havi vízmennyiség (m³/év)				Egyidejűleg elvételezhető max. vízsugár (l/s)			Megrendelt éves vízmennyiség (m³/év)			
	öntözés (nettó)	rizs	halastó (Br. ha)	összesen	öntözés	rizs	halastó	összesen	öntözés	rizs	halastó	öntözés	rizs	halastó	összesen
Jászsági	883,2549	0	0	883,25	524420	0	0	524420	1368,96	0	0	524340	0	0	524340
Nagykunsági	1748,223	0	0	1748,23	1172254,2	0	0	1172254	3782,58	0	0	1163254,2	0	0	1163254
Tisza-tó	8,68	0	0	8,68	2896	0	0	2896	40	0	0	2896	0	0	2896
Tiszafüred	363,4721	0	0	363,47	372715	0	0	372715	1050	0	0	352715	0	0	352715
Gástyási	40	0	0	40	39000	0	0	39000	40	0	0	39000	0	0	39000
Tiszavárkony	2,5	0	0	2,5	1000	0	0	1000	10	0	0	1000	0	0	1000
Zagyva	17,68	0	0,6	18,28	14336	0	2000	16336	59,8	0	2000	14336	0	2000	16336
-	60			60	60000			70000	300			70000			70000
Összesen:	3123,81	0	0,6	3124,42	2186621,2	0	2000	2198621	6651,34	0	2000	2167541,2	0	2000	2169541

2. A 2018. ÉVI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2.1. A STRATÉGIA CÉLKITŰZÉSEI

2.1.1. A STRATÉGIA I. KÖTETE

Fejlesztési lehetőségek: 22 db projektötlet, bruttó: 19 688,087 MFt (2018. évi árszint)

Főbb témakörök a Stratégia alábbi fejezetei szerint:

1.1 Meglévő öntözővíz tározók fejlesztési lehetőségei: 187,500 MFt (1 db) (Kecskeri tározó)

1.2. **Holtágak fejlesztése, rehabilitációja:** 8 492,587 MFt (12 db) (Alcsi-, Fegyverneki-, Szajoli-, Cserőközi-, Tiszaugi-, Cibakházi-, Kanyari Holt-Tisza, Szászberki Holt-Zagyva, Harangzugi-, Tehenesi-, Halásztelek-Túrtó-Harcsás Holt-Körös, és Gyova-Mámai Holt-Tisza)

1.3. Új (átfolyásos) tározók kialakítása: 5 000,000 MFt (1 db) (Hortobágy-Berettyó térségi vízkészlet növelése)

2. **Kettős működésű vagy belvízcsatornák fejlesztési igényei az öntözésfejlesztés érdekében:** 1 247,000 MFt (4 db) (Harangzugi I-13; Milléri brsz: 1. sz. változat: 30. sz., 119.sz. csatorna, 2. sz. változat: 28. sz. csatorna, Csátés, Jánoshidai határárok, 3. sz. változat: 28. főcsatorna, 84. csatorna, 85. csatorna, 24. csatorna)

3.3. Csatornában visszatartható vízmennyiségek: 81,000 MFt (1db) (Holt-Berettyó)

3.4. Tájgazdálkodás az árvízi tározók területén: 4 680,000 MFt (3 db) (Tiszaroffi-, Nagykunsági-, Hanyi-Tiszasülyi árvízszint-csökkentő tározó területén)

Megjegyzés: JNSz Megyei Gazdaságfejlesztési Program 2021-2030: 15 db projektötletet vett át. Bruttó 24 361,961 MFt (2022.)

2.1.2. A STRATÉGIA II. KÖTETE

Fejlesztési lehetőségek: 45 db projektötlet, bruttó: 38 938,751 MFt (2018. évi árszint)

Cél: az üzemelő öntözőrendszerek hatásterületének (200 710 ha) lehetséges **növelése** a Stratégia megvalósítása esetén **66 622 ha-al.**

Főbb témakörök a Stratégia alábbi fejezetei szerint:

1.2.1. Üzemelő öntözőrendszerek fejlesztése (12 db projektötlet, 11 601,241 MFt)

1.2.2. **Öntözőfűrtök hatásterületének növelése új kettősműködésű belvízcsatornák, belvízcsatorna szakaszok bekapcsolásával** (16 db projektötlet, 3452,797 MFt)

1.2.3. **Új öntözőfűrtök kiépítése a nem üzemelő öntözőrendszerek gravitációs átkapcsolásával** (3 db projektötlet, 4 690,000 MFt)

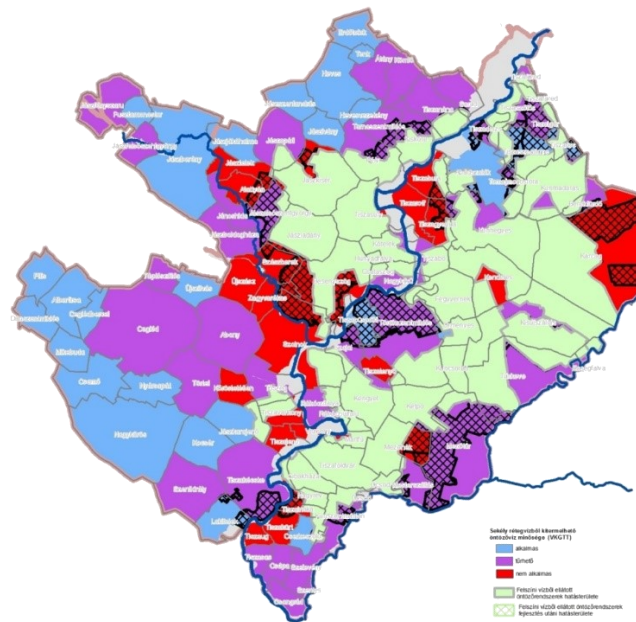
1.2.4. Vízhányos térségek vízpótlása, vízellátása (2 db projektötlet, 1 039,213 MFt)

1.2.5. **Nem üzemelő öntözőrendszerek, öntözőfűrtök, öntözőcsatornák ismételt üzembe helyezése** (12 db projektötlet, 18 155,500 MFt)

Megjegyzés: JNSz Megyei Gazdaságfejlesztési Program 2021-2030: 43 db – természetesen a megyét érintő- projektötletet vette át. Bruttó 46 824,333 MFt (2022.)

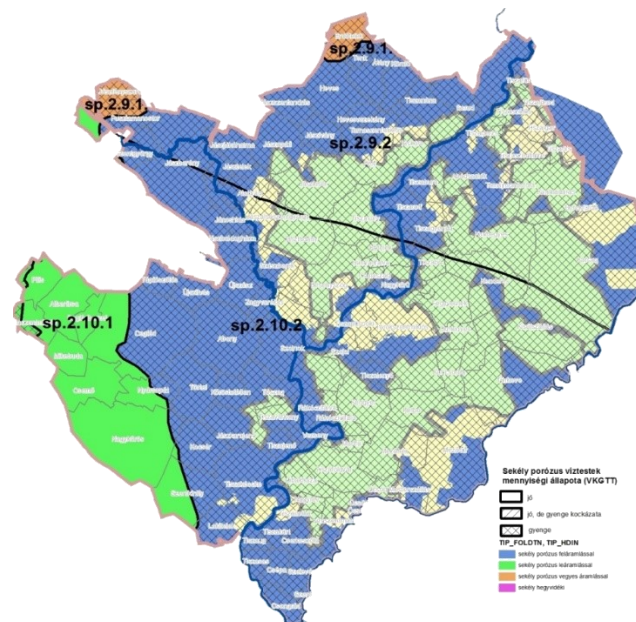
Az öntözőrendszerek hatásterületének lehetséges növelése, újabb területek felszíni vízellátásba történő bevonása kiemelt jelentőséggel bír, mivel JNSZ megye területe jellemzően a sekély rétegvízből kitermelhető, felszínalatti öntözővíz minősége tekintetében - a VKGTT alapján - nem alkalmas vagy jobb esetben tűrhető besorolást kapott.

VKGTT-ben meghatározott sekély porózus víztestek **minőségi** állapotát szemléltető térkép



A felszínalatti vízkészletek, a sekély porózus víztestek mennyiségi állapota - a VKGT alapján - a JNSZ megye működési területén – kis kivétellel – gyenge besorolást kapott, ezért a felszíni vízből történő öntözések lehetőségének megteremtése, emiatt is fontos célkitűzés. A kiépített öntözőrendszerek hatásterületén – főleg a gravitációs rendszereken – gazdaságos mezőgazdasági vízellátás biztosítható. Törekedni kell tehát arra, hogy a lehető legnagyobb területeket tudjunk ilyen módon ellátni!

*VKGT-ben meghatározott sekély porózus víztestek **mennyiségi** állapotát szemléltető térkép*



2.2. MIÉRT HATÉKONY A KÖTIVIZIG ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA

2.2.1. A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRÁLIS HÁTTÉR (CSATORNAHÁLÓZAT) RENDELKEZÉSRE ÁLL

Az öntözésfejlesztéshez szükséges műszaki infrastruktúrális háttér nagy része, valamint a kihasználatlan, üzemképtelen csatornahálózat rendelkezésre áll, ehhez képest az új csatorna szakaszok építése nem jelentős.

A KÖTIVIZIG működési területén található üzemben kívül helyezett öntözőcsatorna hálózat ismételt üzembe helyezése, gravitációs vízellátása, valamint a belvízcsatorna hálózat öntözővíz átvezetésével történő kettősműködésűvé fejlesztése, lehetővé teszi az öntözőrendszerek hatásterületének hatékony növelését, az öntözés nagy volumenű fejlesztését. A Stratégiában tervezett projektterületek megvalósítása esetén a vízpótló és elosztó csatornahálózat közel a duplájára növelhető.

Vízpótló- és elosztó csatornahálózat hossza, km (térinformatikai adatbázis):

	Stratégia 2018.	Stratégia megvalósítása
Öntözőcsatornák:	413,9	548,3
Kettős működésű belvízcsatornák:	354,0	782,3
<i>Üzemképtelen öntözőcsatornák:</i>	<i>144,8</i>	<i>10,3</i>
Idegen tulajdonú csatornák:		80,2
Új építendő csatornák:		39,8
Üzemelő csatornák összesen:	767,9	1 450,6

2.2.2. NEM ÜZEMELŐ SZIVATTYÚS ÖNTÖZŐRENDSZEREK GRAVITÁCIÓS ÁTKAPCSOLÁSA

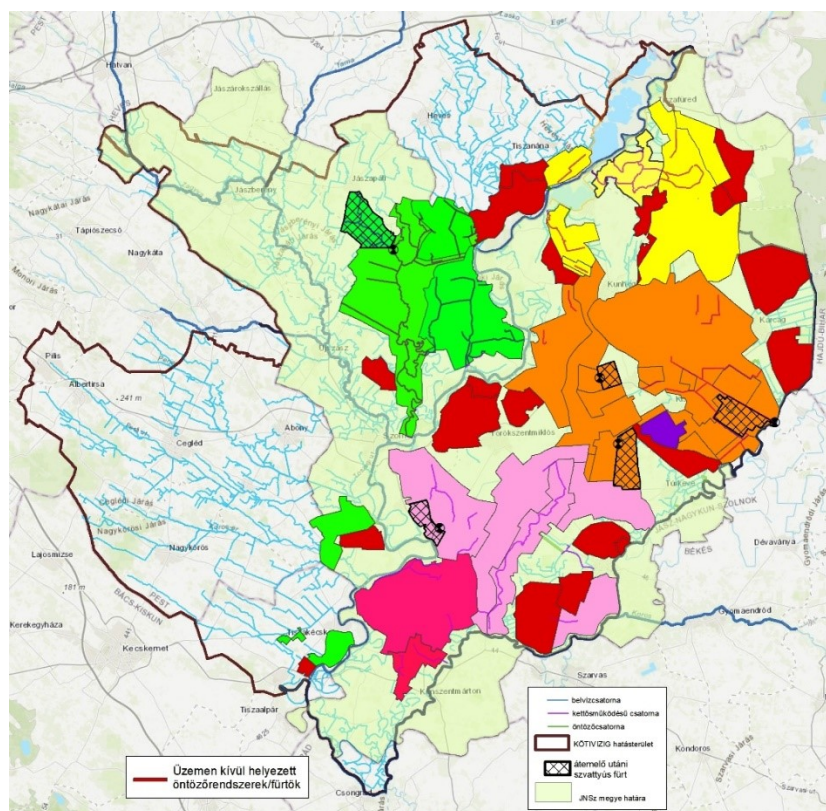
A 70-es és 80-as évekre kiépült szivattyús öntözőrendszerek nagy része jellemzően a 90-es évektől üzemben kívül lett helyezve. Az üzemképtelen magas vezetőségű öntözőcsatornák földműveinek, műtárgyainak ismételt üzembehelyezése csak rekonstrukció illetve fejlesztés útján valósítható meg. Mivel azonban a csatornahálózat adott, nincs szükség területvásárlásra, művelés alóli kivonásra, ami a fejlesztési költségeket jelentősen csökkenti. Tekintettel arra, hogy ezek a rendszerek többnyire úszós vízkivételi művel rendelkeztek, amelyeket korábban megszüntettek, az öntözőcsatornák gravitációs átkapcsolása, a gravitációs öntözőrendszerekkel való összekötése, hosszútávon fenntartható, alacsony üzemeltetési költséggel működtethető öntözőrendszereket, -fürtöket eredményez.

Nem üzemelő öntözőrendszerek/fürtök hatásterülete 2022-ben:

• Óballai öntözőrendszer	924 ha
• Tiszavárkonyi II. öntözőrendszer	1 446 ha
• Lakitelki öntözőfürt	421 ha
• Kútréti öntözőrendszer	5 069 ha
• Halásztelki öntözőrendszer	1 940 ha
• Tilalmasi öntözőrendszer	6 318 ha
• Tiszapüspöki öntözőrendszer	5 623 ha
• Nk. III-2-12. öntözőrendszer	4 005 ha
• Szórvány a HB-n (Álomzugi öntözőrendszer)	2 640 ha
• Milléri öntözőfürt	1 398 ha
• Gástyás I. öntözőrendszer	2 614 ha
• Nk. IV. öntözőfürt	3 317 ha
• Tiszafüredi öntözőrendszer+TIVIZIG területén	5 550 ha

- J. I-1 öntözőfűrt

1 450 ha

Összesen:**42 715 ha**

Üzemelő és nem üzemelő öntözőrendszerek/fűrtök a KÖTIVIZIG hatásterületén

3. 2018. ÉVI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA – 2022.ÉVI PRIORÍTÁSI SORREND ALAPJÁN

A Stratégiában meghatározott öntözésfejlesztési projektek prioritási sorrendjét a 2022. évi rendkívüli vízhiány elleni védekezés tapasztalatainak és a gazdálkodói igényeknek megfelelően az alábbiak szerint javasoljuk ütemezni.

3.1. I. ÜTEM – LEGSÜRGETŐBB FELADATOK

Öntözésfejlesztési előterjesztés (stratégia) projekt javaslatok I. ütem			
Sorszám	Feladat	Költsége	Projekt jelenlegi állapota
3.1.1	Szolnok Város felszíni ivóvízkivételi mű átépítés	2 950 000 000 Ft	Koncepció szinten
3.1.2	A vízhiány enyhítése és az öntözésfejlesztési igények kielégítése a Tilalmasi öntözőrendszer fejlesztésével	4 700 000 000 Ft	Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik
3.1.3	Tiszafüredi öntözőrendszer rekonstrukciója 1. részfeladat	1 500 000 000 Ft	Tender terv van, nem engedély köteles: Erdeti állapot helyreállítása
3.1.4	Nk. XII öntözőfűrt rekonstrukciója és fejlesztése (Kettősműködésű csatornákkal)	700 000 000 Ft	Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik
3.1.5	Gói-tói öntözőfűrt fejlesztése a KÖTIVIZIG területén	155 000 000 Ft	Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik
3.1.6	Tiszavárkonyi öntözőrendszer fejlesztése	1 030 000 000 Ft	Tanulmányterv összeállítása folyamatban
3.1.7	Tiszafüredi öntözőrendszer rekonstrukciója 3. részfeladat	2 660 000 000 Ft	Tervvel nem rendelkezik
3.1.8	Tiszafüredi öntözőrendszer rekonstrukciója 2. részfeladat	10 612 000 000 Ft	Tervvel nem rendelkezik
3.1.9	Jászsági főcsatorna hatásterület növelése, Zagyvai ökológia vízpótlás kialakítása	1 800 000 000 Ft	KEHOP pályázati terv készült
3.1.10	Öntözésfejlesztés a Kungyalu I. belvízcsatorna mentén -Kungyalui víziút fejlesztése -Tiszakürti Arborétum vízpótlása, Tiszakürti zsilip fejlesztése -Gyova-Mámai holtág vízpótlása, Csongrádi vízkivételi műtárgy kiépítése	1 000 000 000 Ft	KEHOP pályázati terv készült
3.1.11	Jászapáti öntözésfejlesztését elősegítő, vízellátó útvonal kiépítése, J. II. öntözőfűrt kettős működésű csatornáinak felújítása	50 000 000 Ft	Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik

Lásd. mellékelt táblázat: I. ütem KÖTIVIZIG

3.1.1. SZOLNOK VÁROS FELSZÍNI IVÓVÍZKIVÉTELI MŰ ÁTÉPÍTÉS

A Tisza-tó tavaszi feltöltése 2022. május 02-án befejeződött, amely során a tartós vízhiányra való felkészülés érdekében magasabb üzemvízszintet állítottak elő.

A vízhozamok csökkenésével nyáron a Tisza-tó több, mint 100 millió m³ vizet biztosított a mezőgazdaságnak és a Tiszának, de így vízállása mintegy 90 cm-el csökkent, míg Kisköre-Szolnok között új minimumok alakultak ki, veszélyeztetve a Solnok Város és térsége ivóvízellátását. A vízhiányvédekezés során elsődleges szempont volt Solnok város ivóvíz ellátásának biztosítása és a szükséges öntözővíz korlátozás mentes biztosítása.

Mivel a Solnoki Vízmű biztonsága érdekében az alvízi vízleadás 63-65 m³/sec vízleadást tesz szükségessé, az ehhez hozzáadódó – korlátozások nélkül biztosított – mezőgazdasági vízigények a felvízszint folyamatos csökkenését okozták mivel a Tisza felső szakaszáról mintegy 20-25 m³-el kevesebb víz érkezett másodpercenként mint a vízigények összege beleértve a párolgást is. A Tisza-tó vízszintje így napi 2-4 cm-rel csökkent.

Az elmúlt évek tapasztalata alapján a vízigények növekedése – akár duplájára emelkedése –várható az Alföldön, ami egy hasonló hidrológiai helyzetben nem lesz biztosítható.

Tisza vízszintjének csökkenése miatt a Solnoki Felszíni Vízmű vízkivételének biztosítására a mederpillérhez telepített úszóműves vízkivétel biztosította nyersvíz kiemelés biztonságát!

Mederpilléres és a szívócsöves vízkivételi művek teljes műszaki rendszerének alkalmassá tétele tartósan alacsony vízállás melletti üzemeltetés esetére - 91 ezer ember biztonságos ivóvízellátása érdekében elengedhetetlen. A beruházás költsége mintegy 2,9 Milliárd forint az alapvető szolgáltatást nyújtó nemzeti létfontosságú rendszerelemnél. (támogatási döntés esetén egy év alatt megvalósítható)

Amennyiben a Solnoki vízkivételi mű alacsonyabb vízállásnál is kellő biztonsággal üzemelne, a Kiskörei vízlépcső alvízre történő átvezetés csökkentésével több mint 50 millió m³ víz lenne visszatartható a tározóban.

Összehasonlításképpen egy hasonló tározó térfogattal rendelkező tározó létesítési költsége megközelítőleg 100-120 milliárd forint.

A fentiek miatt jelen helyzetben mind társadalmi, mind műszaki, mind gazdasági szempontból a leghatékonyabb öntözésfejlesztési beruházásnak a Solnoki Ivóvízkivételi mű fejlesztése tekinthető, ami egyúttal a Tisza-tó rekreációs célú használatát is támogatja.

Provizórium a solnoki vízkivételi műnél:

A Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Műszaki Biztonsági Szolgálat (MBSZ), valamint a Víz- és Csatornaművek Koncessziós Zrt., szakemberei úszóműves szivattyúállást telepítettek annak érdekében, hogy a Tisza esetleges további apadása esetén is zavartalan legyen a térség ivóvízellátása. A mederpilléres vízkivételi mű felvízi szívókamráját csatlakozási lehetőséggel kiépített zsillippel kiszakaszolták. Igazgatóságunk dolgozói kiépítették a csőcsatlakozásokat az igazgatóság úszóművével, amelyre három mobil szivattyút helyeztek. Ezzel a műszaki megoldással a VCSM Zrt. korlátozás bevezetése nélkül, folyamatosan tud ivóvizet szolgáltatni akkor is, ha a Tisza vízállása a Felszín Vízmű szempontjából kritikus szint alá csökkenne.

Érintett települések: Solnok, Rákóczifalva, Rákócziújfalva, Zagyvarékas, Újszász, Szászberek, Szajol,



3.1.2. A VÍZHIÁNY ENYHÍTÉSE ÉS AZ ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI IGÉNYEK KIELÉGÍTÉSE A TILALMASI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSÉVEL

A fejlesztéssel érintett térség nagy része jelenleg nem érhető el öntözővízzel. A Karcag-Kunmadaras közlekedési úttól keletre egészen a Hortobágy –Berettyói vonaláig nem lehetséges öntözővíz átvezetés. A fejlesztés fő célja egy új gravitációs csatorna kialakításával, a jelenleg meglévő csatornák nyomvonalainak felhasználása mellett, azok szelvényeinek, műtárgyainak fejlesztésével a **terület öntözővíz ellátása**, továbbá a **Hortobágy-Berettyó vízminőségi problémáinak javítása, ökológiai vízigény biztosítása**.

Vízleadó útvonál: Nk.III-2-7. → Nk.III-2-7-1. → Új csatorna → N11 (nem üzemelő) → Hortobágy-Berettyó főcsatorna.

A tervezett nyomvonal a terület súlyvonalán halad keresztül, így alkalmas a gazdálkodói fejlesztések ráfűzésére. A tervezett csatorna megvalósításával az NK-III-2 öntözőcsatorna **hatásterülete mintegy 6000 ha-ral növelhető**.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Nk-III-2-7 vízleadó műtárgy építése, csatorna szelvénybővítése 0+000-2+947 (2,00 m³/s).
- Nk-III-2-7-1 csatorna fejlesztése, meghosszabbítása új csatorna szakaszok bevonásával: 2+947-27+244.
- Átereszek átépítése 21 db.
- Vízleadó műtárgy építése a Hortobágy-Berettyó főcsatornába.
- Meglévő bújtok átépítése 4db.
- Áteresz építése új csatorna szakaszon 5db.

Öntözési hatásterület növekedés: 6 000 ha.

Öntözési közösség: Megalakulás alatt a Tilalmasi Öntözési Közösség 1160 ha

Harmadlagos besorolású: Érintett (Karcag0131)

Előkészítettség: A tervezett beruházás vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik.

Becsült költség: 4 700 millió Ft.

Érintett települések: Karcag, Kunhegyes, Nádudvar külterület



Tilalmasi öntözőrendszer átfogó fejlesztése

3.1.3. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA 1., 2., 3. RÉSZFELADATRA BONTVA

Az 1940. június 20-án üzembe helyezett és azóta folyamatosan üzemelő öntözőrendszer erősen leromlott műszaki állapotának javítása, ezáltal a mezőgazdasági vízszolgáltatás üzemelés biztonságának növelése, szivárgási veszteségek csökkentése, aszálykár-elhárítás

Cél: a Tiszafüred és Kunhegyes közötti térség egyre bővülő öntözéses gazdálkodásának biztonságos öntözővíz ellátásával a **terület vízmegtartó képességének javítása.**

Az elektromos szivattyútelep villamos energia igényeinek megújuló energiával történő kiszolgálása (napelmpark létesítés).

A fejlesztés az I. ütemen belül, három részfeladatra bontva kerülne megvalósításra, ami a Tiszafüredi öntözőrendszer teljes körű felújítását jelenti.

- **1. részfeladat:** a jelenleg is üzemeltetett vízellátási létesítmények helyreállítására, fejlesztésére szolgál.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Tiszafüredi öntöző-főcsatorna 0+000-28+228 km szelvények közötti szakasz rekonstrukciója, kotrás, burkolt szakaszok helyreállítása (9 818 fm). Betonpaplanos helyreállítás (3 439 fm). Műtűrgyak rekonstrukciója.
- Tiszaörvényi szivattyútelep
- sz. bújtor rekonstrukció.
- I-VI. sz. zsilipek rekonstrukciója.
- Beton csatornahíd, a végén lévő csillapítómedencével. Megközelítő betonút kialakítása (51 fm).
- Tiszafüredi öntöző-főcsatornán 6 db zsilip és 1 db vb. bújtor

Öntözési hatásterület növekedés: 984 ha.

Öntözési közösség: Nagyüllői-, Kettő-, Lános úti Öntözési Község

Becsült megvalósítási költség:

1. részfeladat becsült költsége: 1 500 millió Ft

Előkészítettség: A rekonstrukció 1. részfeladatára - ami nem engedély köteles feladat - a tenderterv elkészült.

- **2. részfeladat:** Nem üzemelő öntözőcsatornák ismételt üzembehelyezése.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Tiszafüredi I. mellékcsatorna 0+000-6+810 cskm
- Tiszafüredi III. mellékcsatorna 0+000-7+870 cskm
- Tiszafüredi VI. mellékcsatorna 0+000-5+535 cskm
- Tiszafüredi öntöző-főcsatorna 28+228-36+564 cskm

Öntözési hatásterület növekedés: 1500 ha.

Becsült megvalósítási költség:

2. részfeladat becsült költsége: 10 612 millió Ft

- **3. részfeladat:** Nem üzemelő öntözőcsatornák ismételt üzembehelyezése.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Tiszafüredi II. mellékcsatorna 3+350-10+255 cskm

- Tiszafüredi VI-1. mellékcsatorna 0+000-1+253 cskm
- Tiszafüredi VI-1/a. mellékcsatorna 0+000-2+118 cskm

Öntözési hatásterület növekedés: 4970 ha.

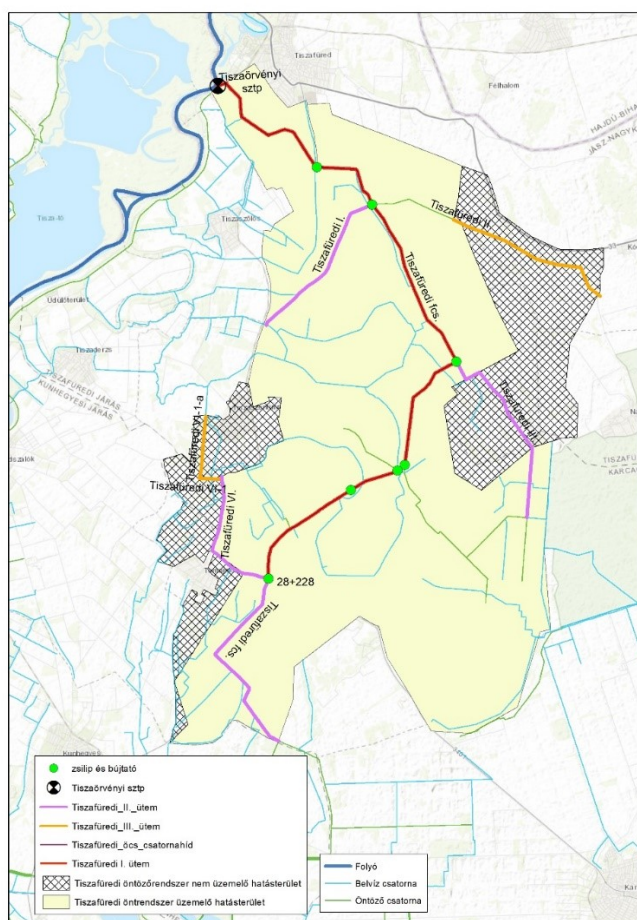
Becsült megvalósítási költség:

Rekonstrukció 3. részfeladat becsült költsége: 2 660 millió Ft

Tiszafüredi öntözőrendszer teljes körű fejlesztése (1-3. részfeladatfeladatok)
becsült költsége mindösszesen: 14 772 millió Ft.

Tiszafüredi öntözőrendszer teljes körű fejlesztése (1-3. részfeladatfeladatok)
megvalósítása esetén a hatásterület növekedés: 7 454 ha.

Érintett települések: Tiszafüred, Tiszaszőlős, Tiszaigar, Tiszaörs, Kunmadaras, Berekfürdő, Tiszaszentimre, Abádszalók, Tomajmonostora, Kunhegyes



Tiszafüredi öntözőrendszer rekonstrukciója 1., 2., 3. részfeladatok

3.1.4. NK. XII ÖNTÖZŐFÜRT REKONSTRUKCIÓJA ÉS FEJLESZTÉSE (KETTŐSMŰKÖDÉSŰ CSATORNÁKKAL)

Célja a legkihasználtabb Nk. XII. öntözőfürt rekonstrukciója és fejlesztése, az Nk. XII. öntözőfürt hatásterületének növelése, új kettősműködésű belvízcsatornák, belvízcsatorna szakaszok bekapcsolásával, **Cibakházi Holt-Tisza ökológiai vízellátásának biztosítása.**

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Kungyalu-I. csatorna 0+926 cskm szelvényben lévő műtárgy kiegészítése elzárással.
- Kungyalu-I. csatorna 3+900 cskm szelvényben tervezett új túlfolyós vízvizsszatartó műtárgy építés.
- Kungyalu-I. csatorna 4+936 cskm szelvényben meglévő átereszt kiegészítése elzárással.
- Kungyalu-I. csatorna 5+245 cskm szelvényben átépítendő átereszt.
- Kungyalu-I-6. csatorna 0+015 cskm szelvényben tervezett új támfalas zsilipes műtárgy építése.
- Kungyalu-I-6. csatorna 2+641 cskm szelvényben tervezett új támfalas zsilipes átereszt építése.
- Régi Kungyalu-I. csatorna 0+000 cskm szelvényben tervezett új támfalas zsilipes átereszt építése.

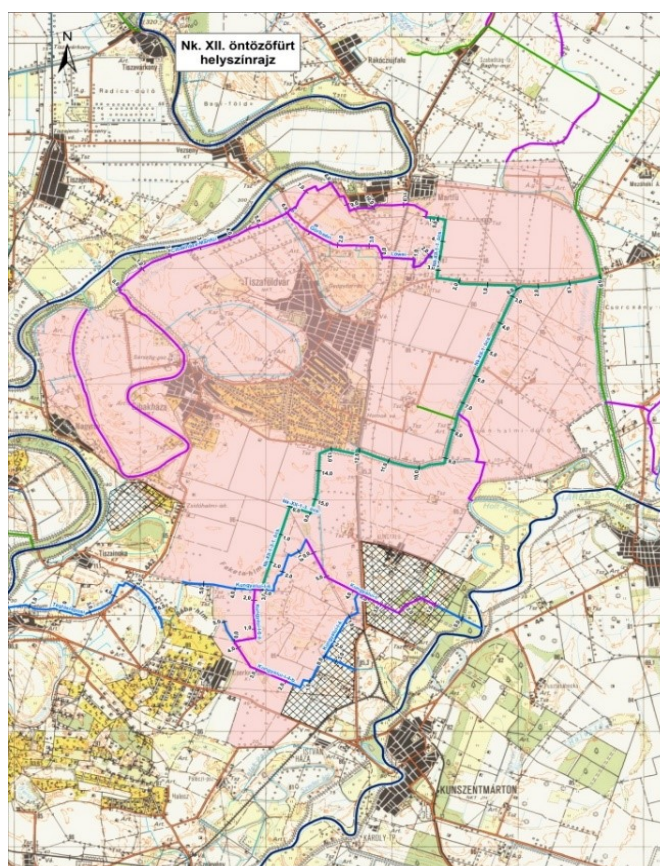
Öntözési hatásterület növekedés: 6 594 ha.

Előkészítettség: Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik.

Öntözési közösség: IRRIGO Öntözési Közösség

Becsült költség: 700 millió Ft.

Érintett települések: Cibakháza, Tiszaföldvár, Kungyalu



Nk. XII. öntözőfűrt fejlesztése

3.1.5. GÓI-TÓI ÖNTÖZŐFÜRT FEJLESZTÉSE A KÖTIVIZIG TERÜLETÉN

A Tiszaroffi árvízszint-csökkentő tározó területén a Gói-tói ök. belvízcsatorna és a Gói tói öblözetnek a Nagykunsági IV-1. fűrtcsatornából történő vízellátását szolgáló létesítmények építése. Cél: **a térség ökológiai állapotának javítása.**

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Vízleadó műtárgy az NK. IV-1 fűrt főcsatorna 7+028 szelvényében ,

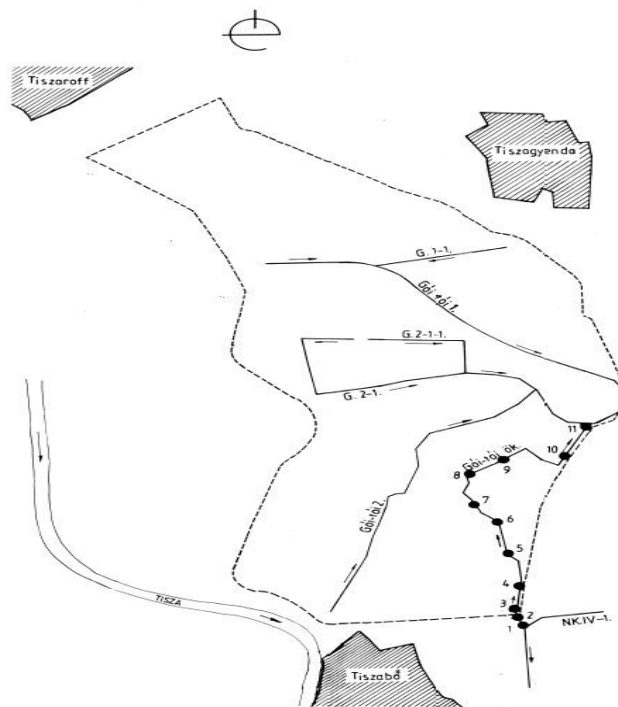
- Csőbújtató a Tiszabői belvíz főcsatorna keresztezésében,
- DN 800 gravitációs csővezeték a víziút 0+000 – 0+231 szelvénye között,
- Átereszek átépítése a víziút 2+726 szelvényében, 3+154 szelvényében, 4+105 szelvényében,
- Új DN 500 csősurrantó építése a víziút végszelvényében a meglévő Góitói átemelő szivattyúállás mellé,
- Tiltós zsilipakna beépítése a Góitói összekötő csatorna eredeti szelvényezés szerinti 0+113 szelvényében,
- Körszelvényű „CS” típusú csappantyú (DN 800) beépítése a gravitációs acélcső végére és az árvízi tározó övárok torkolati műtárgyának alvízi oldalára,
- A Góitói csatorna földmedrű szakaszának kotrása,
- A Góitói összekötő csatorna eredeti szelvényezés szerinti 0+104 – 0+173 szelvények között kétoldali töltés építése.

Öntözési hatásterület növekedés: 675 ha.

Előkészítettség: Vízbiztosítási engedéllyel rendelkezik. A fejlesztés kivitelezési munkálatai infrastruktúrális forrás terhére megkezdődött. Jelenleg forráshiány miatt áll.

Becsült költség: Fejlesztés becsült tervezői költsége: 185 millió Ft. (2020. évi árszinten)

Érintett települések: Tiszabő, Tiszaroff, Tiszagyenda



Góitói öntözőfürt fejlesztése

3.1.6. TISZAVÁRKONYI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSE

A terv a meglévő Tiszai vízkivétel mellé telepített 1,00 m³/s kapacitású szivattyúegység építését, továbbá a vízelosztó rendszer bővítését (Tiszavárkony-Jászkarajenői csatorna vízpótlását) tartalmazza. Az öntözési közösségek megalakulásával ismételt vízigények jelentek meg, a hatásterületen, melyek a Tiszavárkonyi I. öntözőcsatornából új vízleadó műtárgy megépítésével valamint a Tiszavárkonyi-Jászkarajenői útmenti csatorna kettősműködésűvé tételével biztosítható. Cél:**a jelentkező vízkészletek helyben tartása.**

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Tiszavárkonyi I. öntözőcsatorna, (~2,0 km) Vízleadó műtárgy építés.
- Tiszavárkony-Jászkarajenő útmenti csatorna. 4 km fejlesztése.
- Lacilaposi csatorna fejlesztés.
- Tiszavárkonyi I. belvívcsatorna fejlesztése.

Öntözési hatásterület növekedés: 2 200 ha.

Öntözési közösség: Vezsenyi Öntözési Közösség.

Harmadlagos besorolású: Lacilaposi cs.

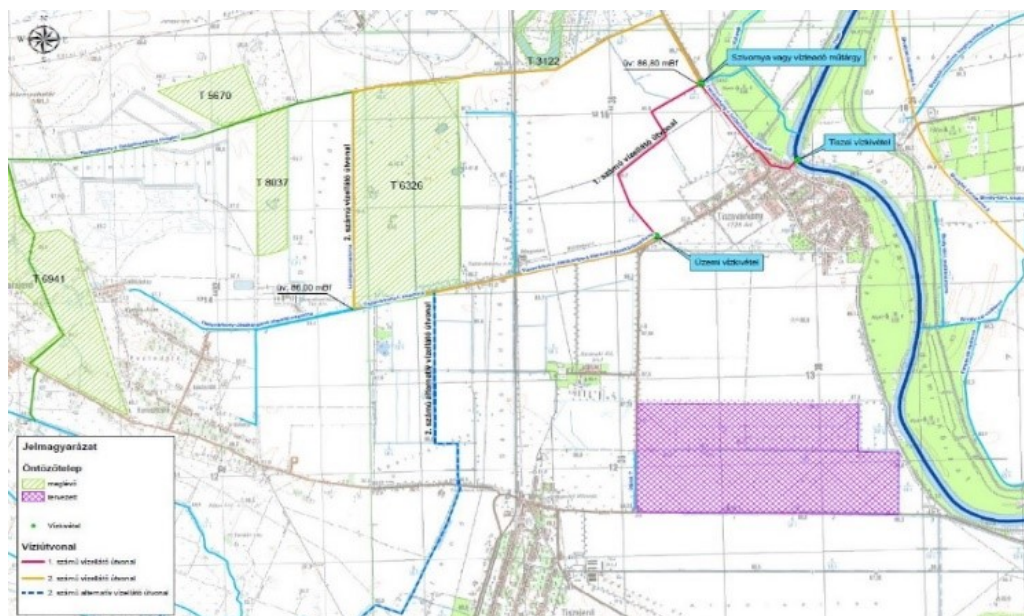
Becsült költségek:

- Vízszétosztó rendszer: 730 millió Ft.
- Új vízkivételi mű létesítése: 300 millió Ft.

Előkészítettség:

A fejlesztési javaslatra vonatkozó tanulmányterv, illetve vízjogi létesítési engedélyes terv összeállítása folyamatban van.

Érintett települések: Tiszavárkony, Vezseny



Tiszavárkonyi öntözőrendszer fejlesztése

3.1.7. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA**3. részfeladat**

(lásd. 3.1.3. pontban kifejtve)

3.1.8. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA**2. részfeladat**

(lásd. 3.1.3. pontban kifejtve)

3.1.9. JÁSZSÁGI-FŐCSATORNA HATÁSTERÜLET NÖVELESE, ZAGYVAI ÖKOLÓGIA VÍZPÓTLÁS KIALAKÍTÁSA

Az **ökológia vízpótlás** vízbázisa a Tisza-tó vízkészlete, ahonnan a víz a Jászsági öntözőfürt kettősműködésű csatornáin, egyéb fejlesztéssel érintett csatornákon keresztül, egy szivattyús átemeléssel juttatható a 119. számú csatornába. Ennek gravitációs befogadója a Szászberki holtág, ahonnan kisvízi időszakba egy tervezett zsilipen keresztül engedhető be a **friss víz a Zagyva folyóba** annak balparti 29+110

töltés km szelvényénél. A fejlesztés lehetőséget biztosít a hatásterületen gazdálkodók számára a **mezőgazdasági célú vízfelhasználásra**.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

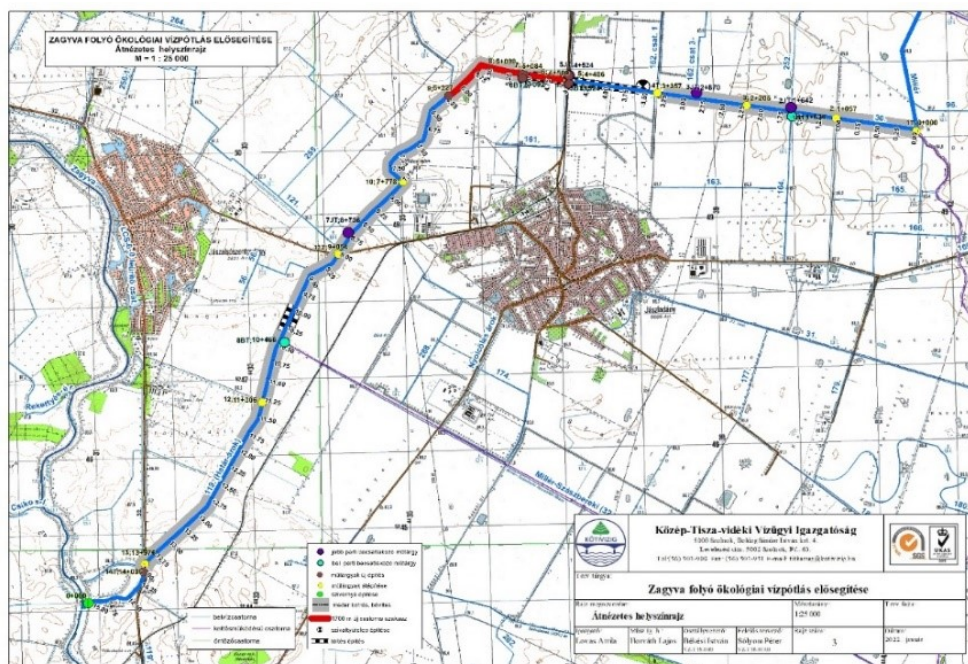
- Csátés csatorna rekonstrukciókotrás (0+000-2+060)
 - 30. sz. csatorna szelvény bővítése, töltés építése (0+000-4+486)
 - Új **1,50 m³/s** kapacitású **esésnövelő szivattyútelep** építése 30. cs. 3+354.
 - 161. sz. csatorna szelvény bővítése (0+000-0+038)
 - **Új csatorna:** meglévő árok fejlesztése (30. sz. csatorna meghosszabbítás)
 - 119-es csatorna (0+000-7+868) (Szászberki Holt-Zagyva)
 - A csatornák érintett műtárgyainak átépítése, rekonstrukciója.
 - Torkolati zsilip kialakítása a Szászberki Holt-Zagyva 0+000 szelvényébe
- A fejlesztés becsült költsége: 1 800 millió Ft (2021. évi árszinten).

Öntözési hatásterület növekedés: 6 000 ha.

Előkészítettség: A fejlesztés tanulmánytervvvel rendelkezik.

A fejlesztés becsült költsége: 1 800 millió Ft (2021. évi árszinten).

Érintett települések: Jászladány, Jászsalsószentgyörgy, Szászberek, Újszász, Zagyvarékas, Szolnok



Jászszági-főcsatorna hatásterület növelése, Zagyvai ökológiai vízpótlás kialakítása

3.1.10. ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉS A KUNGYALU I. BELVÍZCSATORNA MENTÉN
Kungyalui víziút fejlesztése, Tiszakürti Arborétum vízpótlása,
Tiszakürti zsilip fejlesztése, Gyova-Mámai holtág vízpótlása,
Csongrádi vízkivételi műtárgy kiépítése

Az öntözésfejlesztés az Nk XII-1 öntözőfürt továbbfejlesztéseként valósul meg.

A meglévő üzemeltetési engedéllyel rendelkező öntözőtelepek (189 ha) mellett, új öntözési igények jelentkeztek a térségben. Ezekre részfeladatban már vagyongekezelői hozzájárulást (52 ha) adott ki Igazgatóságunk, de további fejlesztéseket is terveznek a gazdálkodók (127 ha). Cél: **a terület vízháztartásának, ökológiai állapotának javítása.**

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Kungyalui I-6 csatorna fejlesztése (meder és műtárgyak), 3+530 m szelvényében 0,4 m³/s teljesítményű esésnövelő szivattyútelep kialakítása, 3+540- 5+160 m szelvények között mederkorrekció.
- Kungyalui I-6.- Hangácsi csatorna összekötése: 150 m új csatorna nyitása.
- Hangácsi csatorna nyílt (0+000-0+068, 0+680-1+794) és zárt szakaszának tisztítása (0+068-0+680), akna fedlapok pótlása.
- Tégláslaposi csatorna meder tisztítása, átereszek, tiltós műtárgyak felújítása
- Tizsakürti zsilip 2 db zsiliptábla és mozgató szerkezetek cseréje, zsilipcső tisztítása, mobil szivattyú állás kialakítása.
- Tizsakürti szivattyútelep fejlesztése: 1 db szivattyú gép csere, PLC vezérlés, GSM távjelző rendszer, szolgálati épület korszerűsítése. Megközelítő út kialakítása 2 294 fm.
- Gyova-Mámai Holt-Tisza vízpótlása, csongrádi vízkivételi műtárgy építése: szivornya rekonstrukciója. A meglévő szivornyacső elbontása után, annak helyére szivornyas és úszóműves vízkivételi megoldásokkal 630 mm-es átmérővel kerül kialakításra.

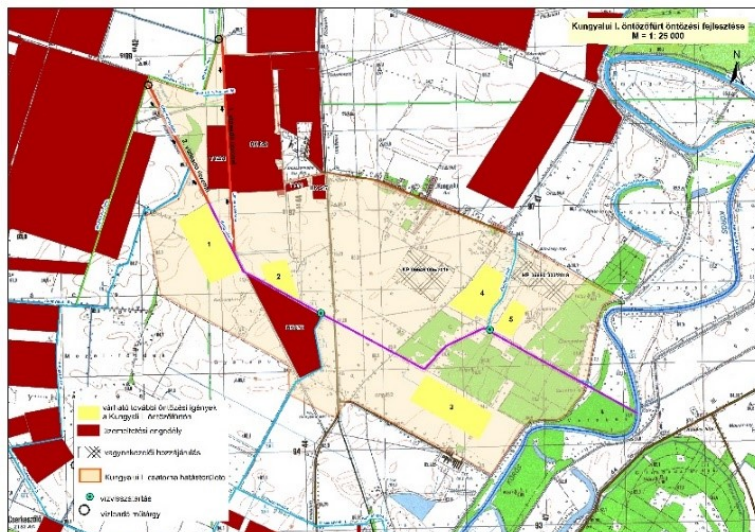
Öntözési hatásterület növekedés: 600 ha.

Öntözési közösség: Nagyrév-Tizsakürti-, IRRIGO Öntözési Közösség

Előkészítettség: A fejlesztés tanulmánytervvel rendelkezik.

Becsült költség: 1 000 millió Ft.

Érintett települések: Kungyalu, Tizsakürt, Nagyrév, Csépa



Öntözésfejlesztés a Kungyalui I. belvízcsatorna mentén

3.1.11. JÁSZAPÁTI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSÉT ELŐSEGÍTŐ, VÍZELLÁTÓ ÚTVONAL KIÉPÍTÉSE, J.II. ÖNTÖZŐFÜRT KETTŐS MŰKÖDÉSŰ CSATORNÁINAK FELÚJÍTÁSA

Jászapáti településtől déli irányba eső szántó művelésű területek vízellátása a 25. számú csatornáról történik, a Csátés csatorna 4+950 szelvényében lévő mobil szivattyútelep üzemeltetésének segítségével. A 25. számú csatorna a település belterületi csapadékvizek jelentős részének, a városban működő strand használt vizeinek, illetve a 2000'-es években megépült szennyvíztisztító telep tisztított szennyvizének a befogadója, valamint a városban működő termál fűtés elhasznált vizei kerülnek a közeljövőben rákötésre. A csatornában a vízminőség vizsgálatok magas, határértéket meghaladó sótartalmat mutattak ki, amely öntözésre alkalmatlanná teszi a vizet. Emiatt alternatív, **jó vízminőséget biztosító vízellátó útvonalról** kell gondoskodni, a 25. számú csatorna kiváltása, a Jászapáti D-re fekvő öntözőtelepek és tervezett

öntözésfejlesztések vízellátása érdekében. A J.II. fürtről történő vízszolgáltatás került előtérbe, melynek vízáradási pontjában a Jászapáti "2000" MgZrt. pályázati forrás igénybevételel szivattyútelepet, valamint arra csatlakoztatott nyomott vezetékét szeretne megvalósítani.

Vízleadó útvonal: Jászágó-főcsatorna 17+795 szelvénye, → J.II-2 főrtcsatorna 0+000-2+600 szelvények között→J-II-2-1 főrtcsatorna teljes hosszában) →257 számú csatorna 0+000- 0+120 szelvények között → 93 számú csatorna 0+000-0+177 szelvények közötti szakasza → 93-2 csatorna 0+000-0+280 szelvények közötti szakasza → Hajmali csatorna 0+000-1+581 szelvények között → 84 számú csatorna 2+340-2+880 szelvények között → 85.számú csatorna 0+000-1+820km → 85'csatorna 0+000-1+024 → Vízkivételi hely, szivattyúállás (Jászapáti „2000” MgZrt. öntözési fejlesztési projekt részeként) → vízi útvonal átkötése a Milléri öntözőfűrtre tiltós, vízszint szabályozós műtárgy megépítésével. (Az öntözhető területek megnövelésén, fejlesztésen túl a vízi útvonal felújításával a J.II öntözőfűrt összeköthető lesz a Milléri fűrttel.) **Tervezett fejlesztés:** 4 db áteresz átépítése, szelvény terület bővítése.

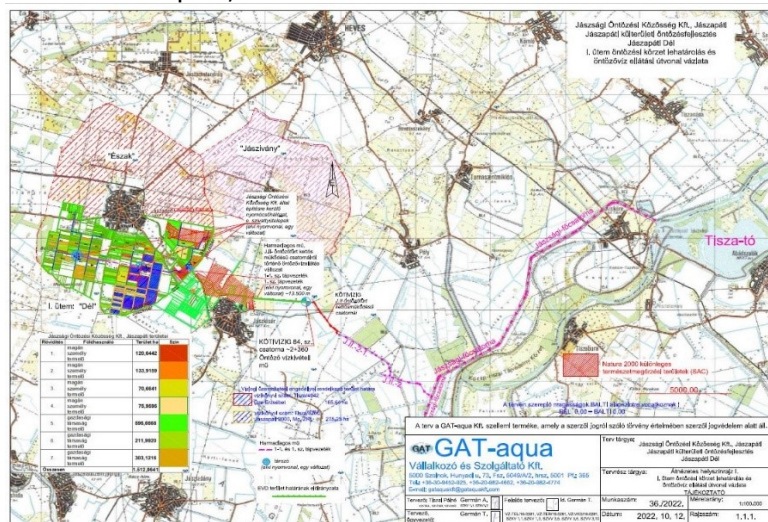
Öntözési hatásterület növekedés: 1500 ha.

Öntözési közösség: Jászsági Öntözési Közösség Kft.

Előkészítettség: A fejlesztés létesítési engedélyes tervvel rendelkezik.

Becsült költség: 50 millió Ft.

Érintett települések: Jászapáti, Jászkisér



3.2. II. ÜTEM – KÖZÉPTÁVÚ ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK

II. ütemben meghatározott célok között a következők szerepelnek: új öntözőrendszerek, öntözőfűrtök kiépítése, hatásterület jelentős növelése, **vízhiányos térségek vízpótlása**, szivattyús öntözőrendszer gravitációs átkapcsolása, hatékonyság növelése, átfolyásos tározófejlesztés, üzembiztonság megteremtése.

Öntözésfejlesztési előterjesztés (stratégia) projekt javaslatok II. ütem			
sorszám	Feladat	Költsége	Projekt jelenlegi állapota
3.2.1.	Nk-VI fűrt kiépítése, a Fegyvernek-Szajoli öblözetek komplex fejlesztése	4 800 000 000 Ft	Tanulmányterv készült
3.2.2.	Jászsági-főcsatorna komplex fejlesztése, Zagyvai-ág kiépítése	48 000 000 000 Ft	Vízjogi engedélyes terv készült (Természetvédelmi szempontból nem támogatott)
3.2.3.	Gástyási öntözőrendszer átkapcsolása a Nagykunsági főcsatornára	5 009 000 000 Ft	Elvi vízjogi engedélyes tervvel rendelkezik
3.2.4.	Nagykunsági főcsatorna fejlesztése, átfolyásos tározók kialakítása (I., II., III., IV. bögék és K-i ág V. böge)	3 480 000 000 Ft	I. böge: Elvi vízjogi engedélyes tervvel rendelkezik

Lásd. mellékelt táblázat: II. ütem KÖTIVIZIG

3.2.1. NK-VI FÜRT KIÉPÍTÉSE, A FEGYVERNEK-SZAJOLI ÖBLÖZETEK KOMPLEX FEJLESZTÉSE

A tervezett fejlesztés során a Nagykunsági-főcsatorna új ága (Nk. VI-1. fűcs.) kerül megépítésre, amely részben meglévő csatornák nyomvonalán halad, illetve azok összekötésével (új csatorna szakaszok kiépítésével) jön létre. Gravitációs vízellátást biztosít az üzemen kívül helyzetű öntözőrendszerek számára (Tiszapüspöki, Surjáni, Óballai), továbbá biztosítja a **Fegyverneki és Szajoli holtágak ökológiai vízpótlását** is.

A komplex fejlesztés céljai :

- Az öblözeteken belül mintegy 10 000 ha gravitációs vízpótlásának kiépítése a Nagykunsági-főcsatornából a korábbi Surjáni, Tiszapüspöki és Óballai öntözőrendszerek össze-, és átkapcsolásával, szükséges fejlesztésekkel,
- A Fegyverneki holtág meder revitalizációja, tározási és gravitációs vízpótlási feltételeinek javítása,
- A Szajoli holtág meder revitalizációja, tározási feltételeinek javítása, állandó gravitációs vízpótlási lehetőség kiépítése,
- Káros belvíz elvezetés feltételeinek javítása.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

1) Nk VI- öntözőfűrt kiépítése a Szajoli Holtágig:

- Új csatorna építése, övarkokkal töltésekkel a szükséges területek kisajátítása: 10 300 m.
- Meglévő csatornák bővítése: 6 674 m.
- Új műtárgyak építése, a nem megfelelőek átépítése 13 db,
- Tiszapüspöki öntözőcsatorna rekonstrukciója.

2) Vízszétosztó létesítmények kiépítése:

- Surjáni öntözőcsatorna D-i ág rekonstrukciója,
- Surjáni öntözőcsatorna É-i ág rekonstrukciója,

- Új csatorna építése az Nk VI. fűrtfőcsatornából Szajoli I-1. csatorna irányába szükséges területek kisajátítása (meglévő árok nyomvonalán): 2 500 m (Kisajátítás kb. 5 ha)
- Óballai összekötő csatorna kialakítása meglévő csatorna nyomvonalán,
- Óballai öntözőcsatorna rekonstrukciója,
- Nk IV-1. fűrtfőcsatorna rekonstrukciója.

3) Holtágak revitalizációja:

- Területbiztosítás a kotort mederanyag elhelyezéséhez,
- Holtág medrek kotrása víz alól a kotort mederanyag szikkasztása és elhelyezése,
- Szükséges műtárgy rekonstrukciós és átépítési munkák.

4) Belvízcsatornák rekonstrukciója:

- Büdöséri ök,
- Büdöséri főcsatorna,
- Décse-ér,
- Óballai belvízcsatorna,
- Szajoli I-1 csatorna.

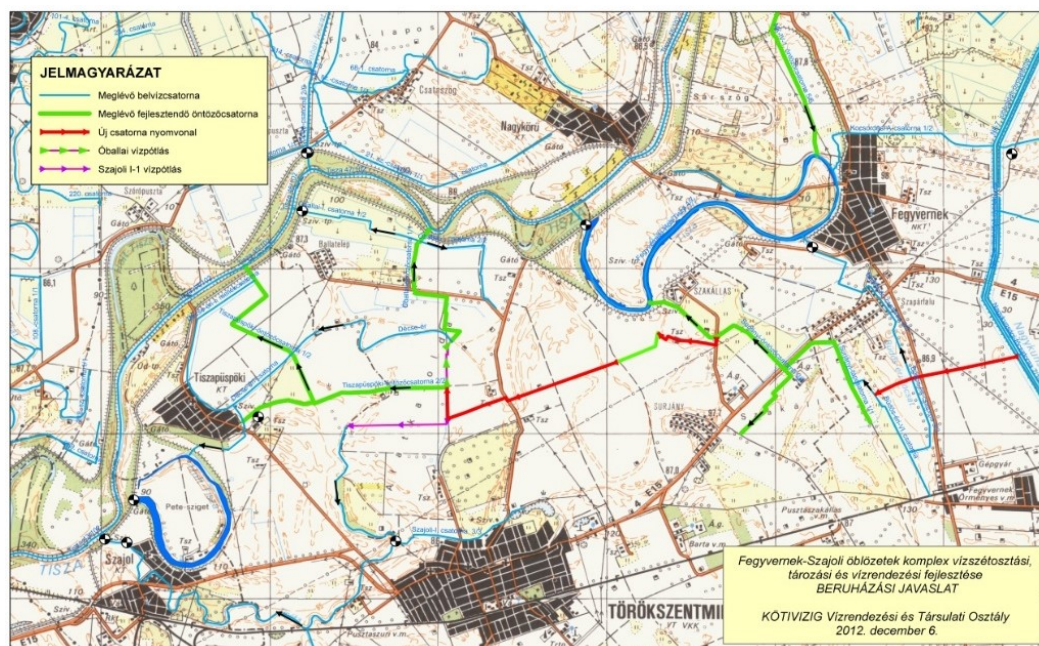
Öntözési hatásterület növekedés: 10 000 ha.

Harmadlagos besorolású: Büdös-éri VI. cs. (Nem vizig) + Fegyverneki Holt-Tisza

Előkészítettség: Tanulmányterv készült.

Becsült költség: 4 800 millióFt.

Érintett települések: Fegyvernek, Örményes, Tiszapüspöki, Törökszentmiklós, Szajol



Nk. VI. fűrt kiépítése, a Fegyvernek-szajoli öblöztek komplex fejlesztése

3.2.2. JÁSZSÁGI-FŐCSATORNA KOMPLEX FEJLESZTÉSE, ZAGYVAI-ÁG KIÉPÍTÉSE

A zagyvai vízhiányos térség vízpótlásához kidolgozott és előkészített projekt megvalósítása a természetvédelmi előírások miatt megghiúsult, ezért tájékoztató jelleggel mutatjuk be, hogy a tervezett projekt milyen célokat valósíthatott volna meg a térségben.

Kiskörei vízlépcsőhöz kapcsolódó öntözőrendszerek építése az 1970-es évek közepén leállt, a TIKEVIR mintájára tervezett TIZEVIR kiépítése elmaradt. A Jászsági-főcsatorna kiépítése félbe maradt. A Jászság térségi többcélú vízgazdálkodási rendszer teljes megvalósítása egyik létfontosságú eleme a térség tovább fejlődésének. Cél: **a vízhiányos térség és Zagyva vízpótlásának biztosítása.**

Eredeti célok:

- Öntözővíz és halastavi tápvíz gravitációs ellátás
- Zagyván túli területek vízellátása
- Zagyva vízpótlása
- Tiszai szivattyús átemelések kiváltása, gravitációs vízbiztosítással
- Belvízbefogadás
- Talajvízszint stabilizálása (szivárgókkal)
- Horgászat, halászat

A Jászsági-főcsatorna (TIZEVIR) komplex fejlesztés célja:

- térségi vízpótlás megoldása
- ökológiai vízigények biztosítása
- a Jászság területfejlesztésének elősegítése
- a térség ár- és belvízi biztonságának növelése
- a természeti értékek revitalizációjának segítése
- további jelentős nagyságú mezőgazdasági területek öntözésének biztosítása.
- a Zagyva és mellékágai (holtágai), az érintett kisvízfolyások alsó szakaszain az ökológiai és frissítővíz igények biztosítása.

A szükséges vízkészlet hasznosításával további jelentős nagyságú mezőgazdasági terület öntözését biztosítsa. **A több mint 1200 km² kiterjedésű Dél-Heves és Jászság területe az aszályos, csapadékszegény tenyészidőszakokban a korszerű mezőgazdasági termeléshez szükséges víz biztosítása érdekében vízpótlásra szorul.**

A főmű a dél-hevesi és jászsági területeken halad keresztül, majd a Zagyvába történő becsatlakozás és vízleadás következtében az Alsó-jászság és a Tápió-vidék területét is érinti. A rendszer az aszálykár elhárításhoz jó minőségű vizet szolgáltat, de más célú vízigény is kiszolgáltatható, összeegyeztetve a szükségletek kielégítésének időpontját és mértékét. A főcsatorna a Bükk Nemzeti Park és a Hortobágyi Nemzeti Park illetékességi területén halad át, ezért a Természetvédelmi területek vízellátása is megoldható.

Jelenleg – a projekt hiányában – jó minőségű mezőgazdasági területeket nem tudunk ellátni öntözővízzel, továbbá a Zagyva sem rendelkezik kiépített vízpótló útvonallal a nyári vízhiányok mérsékléséhez. Ezek a tényezők jelentősen hátráltatják vidék és térségfejlesztést, ezen belül a környezetvédelmi és a fenntartható mezőgazdasági fejlődést.

További cél a belvíz veszély mérséklése. A Jászsági-főcsatorna Zagyvai-ág mélyvezetésű jellege következtében belvízi létesítményként is működik, sőt árvízi vízátervezési feladatokra is alkalmas lehet.

Műszaki adatok:

- Jfcs. 4+610 msz, 4+438 jtkm
- Induló vízhozam: 20 m³/sec
- Zagyva vízpótlása: 4,9 m³/sec
- Zagyva becsatlakozás: 42,3 fkm, 40+904 btkm
- Hossza: 46+432 km

Környezetvédelmi engedély meghosszabbítás elutasítása:

- Eredeti környezetvédelmi engedély: 2006.03.28-2011.03.31.
- Környezetvédelmi engedély meghosszabbítási kérelem: 2011.03.07.

- Környezetvédelmi engedély elutasítás I. fokú: 2013.10.31.
- Környezetvédelmi engedély elutasítás II. fokú: 2014.05.16.
- **Megismételt eljárás: elutasítás** (A NATURA2000 természetvédelmi érintettség miatt környezetvédelmi hatóság az engedély kérelmet korábban elutasította.)

Oka: A tervezett beruházás a Natura 2000 kijelölését megalapozó fajokra és élőhelyekre olyan negatív hatást gyakorol, melyek élőhelyek megszűnését fregmentálódását növény és állatfajok állományának visszaszorulását a csatorna mentén invazív fajok megjelenését, másodlagos szikesedést és fokozódó antropogén zavarást eredményezhetik.

A fejlesztésre vonatkozóan a KÖTIVIZIG korábban vízjogi létesítési engedélyes tervet készítettett.

A fejlesztés becsült megvalósítási költsége 2013. évi árszinten: 48 000 millió Ft.

Öntözési hatásterület növekedés: 14 776 ha.

Öntözési közösség: Jászsági öntözési közösség.

Előkészítettség: A fejlesztésre vonatkozóan a KÖTIVIZIG korábban vízjogi létesítési engedélyes tervet készítettett.

Becsült költség: 48 000 millióFt.

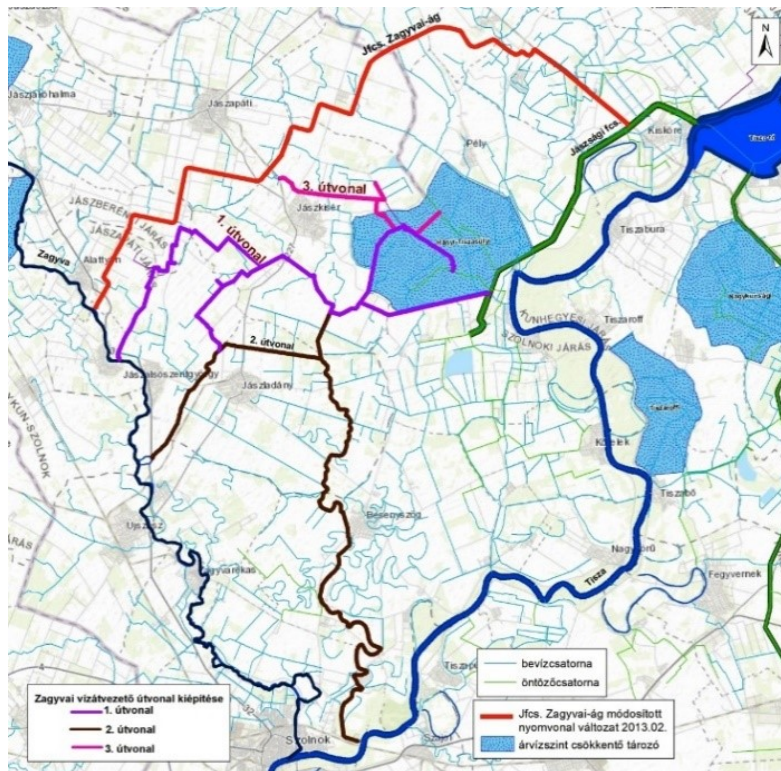
JFCS. rekonstrukciója megvalósult projekt:

Jászsági vízgazdálkodási rendszer rekonstrukciója I. ütem (KEHOP-1.3.0-15-2015-00008) Kedvezményezett: OVF-KÖTIVIZIG konzorciuma , támogatási összeg: 1 650 000 000 Ft

A tervezett fejlesztéssel 62 cm-es vízszintemelés érhető el, amely következtében a főcsatorna teljes hosszában összesen 2,650 millió m³ dinamikus megújuló vízmennyiség áll rendelkezésre, ami 0,654 millió m³ többlet vízkészletet jelent.

A megvalósult projekt megteremti a lehetőséget a Zagyvai ág megépítéséhez.

Érintett települések (a nyomvonal mentén): Heves megyei Kisköre, Tarnaszentmiklós, Pély, Hevesvezekény, Heves, JNSz megyei Jászivány, Jászkisér, Jászapáti, Jásztelek, Alattyán, Jánoshida, Jászládány és további Zagyva menti települések Jászsószentgyörgy, Szászberek, Újszász, Zagyvarékas, valamint a hatásterületen lévő települések.



Jászszági-főcsatorna, Zagyvai-ág változatok

3.2.3. GÁSTYÁSI ÖNTÖZŐRENDSZER ÁTKAPCSOLÁSA A NAGYKUNSÁGI FŐCSATORNÁRA

Az öntözőrendszer két eleme a Gástyási I. és II. öntöző csatornák, melyek közül jelenleg a Gástyás I. öntözőcsatorna egy részfeladata, illetve a Gástyás II. csatorna teljes hosszban üzemel. A megnövekedett vízigényeket a csatornák nem tudják kielégíteni.

Az öntözőrendszer vízellátása jelenleg a Hortobágy-Berettyó főcsatornából történik szivattyúsan (3 db szivattyúegység: 1,85 m³/s). A vízkivételi mű három szivattyúegysége a vízigényeket nem tudja egyidejűleg kiszolgálni. A rendszeren további átemelő is működik (Kontai úti), így a terület nagy részfeladatára kétszeres átemeléssel érkezik az öntözővíz.

A projekt célja a Nagykunsági főcsatorna I. bögéből (34+010 szelvényből) meglévő és új csatorna szakaszok kialakításával a Gástyási rendszer és a Kontai öntöző csatorna **gravitációs vízpótlása**. A meglévő csatorna hálózat mellett 11 km új csatorna építéssel **vízpótlási lehetőség** alakítható ki a **Hortobágy-Berettyó főcsatornába** is.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Nkfcs 34+010 szelvényből (I. böge) kiágazó új csatorna szakasz építése vízleadó és keresztező műtárgyakkal, két szakaszban összesen 11 km.
- Kisújszállási ac. tápcsatorna fejlesztése.
- Kj-II-23 cs fejlesztése.
- Kontai öntözőcsatorna fejlesztése.
- Gástyás II, Gástyás I. csatornák fejlesztése .
- Gástyási szivattyútelep átépítése: reverzibilis szivattyútelep kialakítása.

Előkészítettség: A fejlesztés elvi vízjogi engedélyes tervvel rendelkezik.

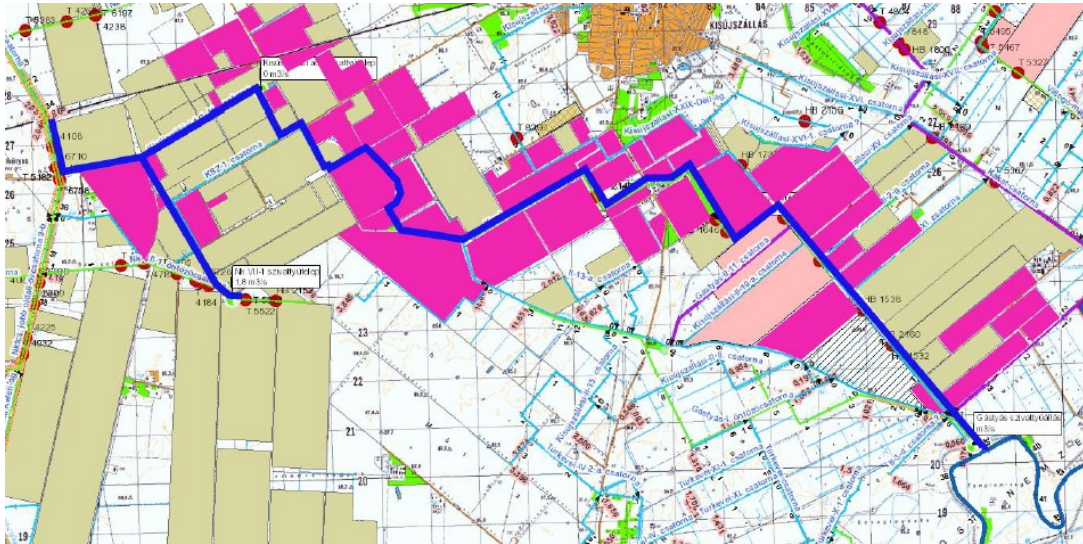
Öntözési hatásterület növekedés: 1 620 ha.

Öntözési közösség: Turgony öntözési közösség, Kontai öntözési közösség, Kisújszállás-Göröngyösi öntözési közösség.

Harmadlagos besorolású: Kontai öntözőcsatorna, Kisújszállási ac. tápcs.

Becsült költség: 5 009 millió Ft

Érintett települések: Kisújszállás, Túrkeve, Örményes, Kenderes



Gástyási öntözőrendszer átkapcsolása

3.2.4. NAGYKUNSAGI FŐCSATORNA FEJLESZTÉSE, ÁTFOLYÁSOS TÁROZÓK KIALAKÍTÁSA

Az Nkfcs. a 121 467 ha nettó hatásterületű Nagykunsági öntözőrendszer. gerince, a TIKEVIR legfontosabb vízszétosztó csatornája.

Probléma:

- Az aszályosabb időszakokban, melynek időtartama és gyakorisága egyre nő, a Tisza vízhozama jelentősen lecsökken és veszélyezteti a térségi vízatvezetést és a biztonságos öntözővíz ellátást, nem beszélve a tervezett öntözésfejlesztési igényekről, ezért törekedni kell a felhasználható vízkészletek növelésére.
- A Nagykunsági-főcsatorna és az Nkfcs. Keleti-ág az eredeti kiépítése szerint magasabb vízszintek tartására lett kialakítva. Az átadását követő évtizedekben azonban nem volt szükség a maximális vízszintek előállítására, és az időközben megépült termelői vízkivételek is, – a főcsatorna üzemeltetési engedélyében szereplő alacsonyabb üvsz. figyelembevételével épültek meg – a főcsatorna eredetileg tervezett max. vízszintjének tartására nem alkalmasak

Cél: üzembiztonság megteremtése, a TIKEVIR, a meglévő és a fejlesztési mezőgazdasági vízigények biztosítása. Az átfolyásos üzemmód célja **egy dinamikusán megújuló többletvízkészlet biztosítása**, mely alapvetően a tavaszi vízbő időszakokból tartalékolja az adott vízmennyiséget. A **víz visszatartásnak** ez olyan módszere, mely ugyanakkor a felhasználás kezdetéig folyamatosan megújul.

A tervezett fejlesztés lehetőséget biztosít az Nkfcs üzemvízszintjének a tavaszi feltöltés alkalmával történő megemelésére, ennek hatására a tározó kapacitás növelésére, ami dinamikusán megújuló vízkészlet növekedést jelent. A vízbő időszak vízkészlete tározható a főcsatornában, ami csak az aszályos periódusban kerülne felhasználásra, amikor a Tisza vízhozama jelentősen lecsökken, és csökkenteni kell a főcsatornába beadható vízhozamot. Ekkor az összesített vízigények biztosítása

részfeladatban a betározott víz-mennyiségből történhet. (Pl. A Jászszági-főcsatorna előző években megvalósult rekonstrukciója lehetővé tette többlet vízkészletek betározását, így 2022.08-15. között, a Jfcs. beeresztő műtárgy zárt állapota mellett a saját többlet vízkészletéből biztosította a teljes öntözőrendszer ellátását és milléri vízátervezést.)

Tervezett beavatkozások: a főcsatorna töltéskorona magassági hiányok megszüntetése, műtárgyak belsőakna felbetonozás, zsiliptábla magasítás, rézsűburkolatok megemelése, meghosszabbítása, belső padka szint emelése, a szivárgó csatornák rekonstrukciója szükséges.

Megoldási javaslatok közül: az Nkfcs. átfolyásos tározóvá fejlesztése, az Nkfcs. I böge tervezett 50 cm-es vízszintemelése 1,277 millió m³ többlet vízmennyiséget jelent. Ez a vízmennyiség 4250 ha-os terület 30 mm-el történő, egyszeri megöntözéséhez elegendő!

Átfolyásos tározó megfeleltetése: Egy hasonló 1,3 m átlagos vízmélységű, 100 ha-os tározó építésének várható költsége közel 1,5 szerese lenne. (Területvásárlás, földmunkák...)

- **Nkfcs. I. böge: 1. jelű műtárgy –14. jelű műtárgy között (0-34,14 km közötti szakasza, az ún. 14. sz. örményesi vasúti műtárgyig)**

Megengedhető maximális statikus vízszint	87,80 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	87,30 mBf.
Vízszint emelés mértéke	0,5 m
A tározó térfogat növekedés	1 277 000 m ³

- **Nk III-2. ffcs. (0-16,01 km közötti szakasza)**

(Az Nk III-2. ffcs. hasonló szempontok szerinti beavatkozásokkal összenyithatóvá válna az Nkfcs. I. bögével, ami jelentősen növelné a vízszint igények kielégítését is: pl. Tilalmasi projekt)

Megengedhető maximális statikus vízszint	87,78 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	87,20 mBf.
Vízszint emelés mértéke	0,58 m
A tározó térfogat növekedés	220 000 m ³

(Megjegyzés: Elvi vízjgi engedélyes terv alapján – VÍZVONAL KFT, 2017.)

Nagykunsági főcsatorna II-IV. böge és K-i ág átfolyásos üzemrend kiterjesztése:

Tervezett beavatkozások: a főcsatorna töltéskorona magassági hiányok megszüntetése, műtárgyak belsőakna felbetonozás, zsiliptábla magasítás, rézsűburkolatok megemelése, meghosszabbítása, belső padka szint emelése, a szivárgó csatornák rekonstrukciója szükséges.

- **Nagykunsági-főcsatorna Keleti ág a 18. és a 25. jelű műtárgyak között**

Megengedhető maximális statikus vízszint	86,27 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	84,90 mBf.
Vízszint emelés mértéke	1,37 m
A tározó térfogat növekedés	1 424 000 m ³

Nagykunsági-főcsatorna

- **Nkfcs. II. böge: 14. jelű műtárgy – 31. jelű műtárgy között**

Megengedhető maximális statikus vízszint	86,92 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	86,10 mBf.
Vízszint emelés mértéke	0,82 m

A tározó térfogat növekedés 714 287 m³

• **Nkfcs. III. böge: 31. jelű műtárgy – 34. jelű műtárgy között**

Megengedhető maximális statikus vízszint	86,32 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	85,85 mBf.
Vízszint emelés mértéke	0,47 m
A tározó térfogat növekedés	247 138 m ³

• **Nkfcs. IV. böge: 34. jelű műtárgy – 39. jelű műtárgy között**

Megengedhető maximális statikus vízszint	86,32 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	85,75 mBf.
Vízszint emelés mértéke	0,57 m
A tározó térfogat növekedés	153 696 m ³

A további átfolyásos üzemrend feltételeinek kialakítása (Nkfcs. Keleti-ág, Nkfcs. II, III, IV böge)

tározótérfogat növekedés: 2 539 121 m³ és

Előkészítettség: Az I. böge fejlesztése elvi vízjogi engedélyes tervvel rendelkezik.

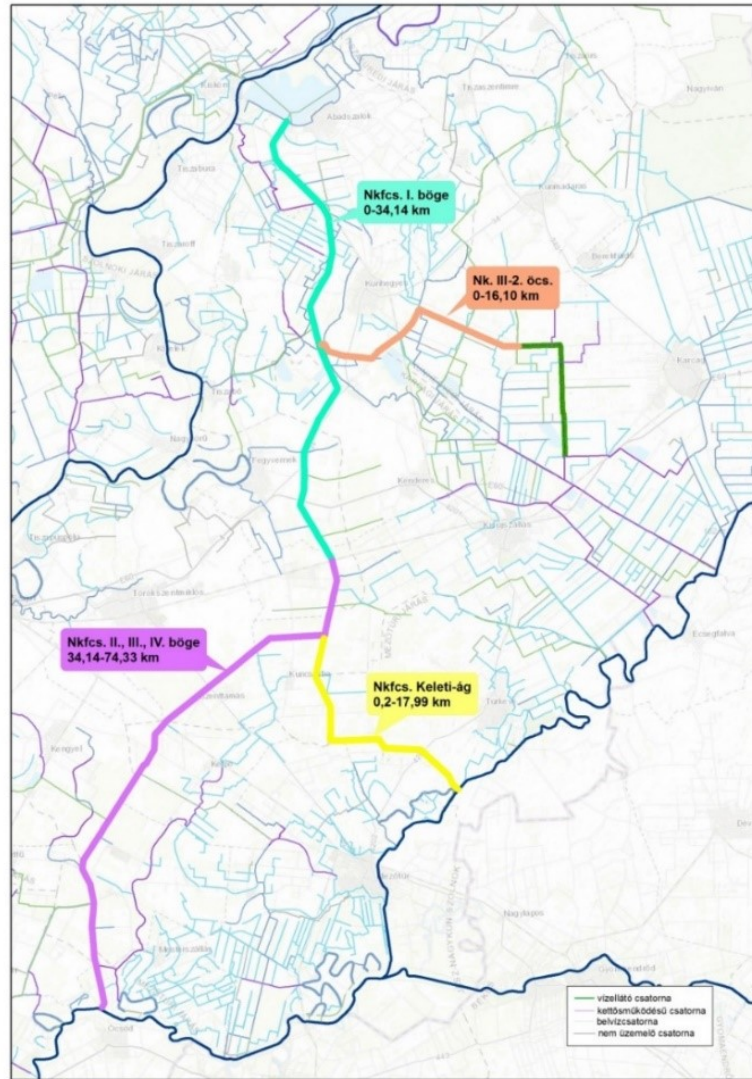
Öntözési hatásterület növekedés: 4 250 ha.

Öntözési közösség: 8 db.

Harmadlagos besorolású: Pontosítást igényel.

Becsült költség: 3 480 millió Ft.

Érintett települések: célját tekintve az öntözőrendszer a jelenlegi és a tervezett hatásterület bővítésével érintett valamennyi települések gazdálkodói számára megteremti az üzembiztonságot. Nagykunsági öntözőrendszer hatásterületén lévő települések: Abádszalók, Tiszabura, Tiszagyenda, Kunhegyes, Tiszabő, Kenderes, Fegyverne, Örményes, Karcag, Kisújszállás, Ecsefalva, Kuncsorba, Túrkeve, Törökszentmiklós, Kengyel, Kétpó, Szolnok, Rákóczi falva, Rákócziújfaló, Mezőhek, Martfű, Tiszaföldvár, Cibakháza, Nagyrév, Kunszentmárton, Tiszainoka, Cserkeszőlő



Nagykovács-főcsatorna fejlesztése, átfolyásos tározók kialakítása

3.3. III. ÜTEM - NEM ÜZEMELŐ ÖNTÖZŐRENDSZEREK, ÖNTÖZŐFÜRTÖK, ISMÉTELT ÜZEMBEHELYEZÉSE, GRAVITÁCIÓS ÁTKAPCSOLÁSA

Öntözésfejlesztési előterjesztés (stratégia) projekt javaslatok III. ütem		
sorszám	Feladat	Projekt jelenlegi állapota
3.3.1.	Nk. III-2-12. öntözőrendszer	Vízjogi létesítési engedélye nincs
3.3.2.	J-I-1. öntözőfürt	Vízjogi létesítési engedélye nincs
3.3.3.	Álomzugi öntözőrendszer nem üzemelő része	I. ütem megvalósult, II-III. ütem vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik.
3.3.4.	Milléri öntözőfürt nem üzemelő része	Vízjogi létesítési engedélye nincs
3.3.5.	Lakitelki öntözőfürt	Folyamatban: Vízjogi létesítési engedély
3.3.6.	Kútréti öntözőrendszer	Vízjogi létesítési engedélye nincs
3.3.7.	Zagyva vízátervezetési útvonal kiépítése 1. és 3. útvonal	Vízjogi létesítési engedélye nincs
3.3.8.	J. X-3. ismételt üzembeállítása	Vízjogi létesítési engedélye nincs

Lásd. mellékelt táblázat: III. ütem KÖTIVIZIG

3.3.1. NK III-2-12. ÖNTÖZŐRENDSZER: NK.III-2-12. ÖNTÖZŐCSATORNA (STRATÉGIA alapján)

- **Nk.III-2-12. öntözőcsatorna ismételt üzembe helyezése**

Az Nk.III-2-12. öntözőcsatorna és vízkivétel tervezése 1979 –ben kezdődött és 1983 –ban fejeződött be a megépítése. A 6,2 km –es csatorna mintegy 430 ha új és mintegy 1280 ha meglévő (rekonstrukció alá vont) rizstelep vízellátását volt hivatott biztosítani. Az öntözővíz a Hortobágy – Berettyónál épített un. ideiglenes vízkivétellel történt.

A '90 –es évek első felében a kárpótlási folyamat előre haladásával a rizstelepek fokozatosan magántulajdonná váltak és ezeken a rizstermesztés megszűnt. Ismét szántóföldi növénytermesztés terjedt el a területen, azonban pénzügyi források hiányában azok öntözésére nem került sor.

2008–ban a térség mezőgazdasági vállalkozóinak érdeklődése ismét a csatorna felé fordult, így összesen mintegy 1560 ha öntözési igénye merült fel, melynek vízellátását csak az Nk.III-2-12. öntözőcsatorna és vízkivétel tudja biztosítani. Cél: a terület vízmegtartó képességének javítása.

Problémafelvetés

A csatorna jelenlegi állapotában nem alkalmas az ismételt üzembe helyezésre, a vízkivételi műtárgy átépítése, korszerűsítése szükséges elektromos szivattyúk beépítésére alkalmas mű kiépítése mellett. A 2 db tervezett szivattyú vízszállító képessége: 940 l/s. Ezt a csatorna szelvénye el tudja szállítani, csak a legszükségesebb kotrási munka végzését kell előirányozni, azonban a növényzet (cserjék, fák) eltávolítását mindenképp el kell végezni.

Megoldási javaslat

A szivattyútelep a jelenlegi szivattyúállás egy részét felhasználva kerül kialakításra. A szivattyúakna a CSOMIÉP KFT. által gyártott WUM akna elemekből kerül összeállításra. A szivattyúaknák (2 db) kútsüllyesztéssel kerülnek beépítésre. A beépítésre tervezett szivattyúk függőleges tengelyűek, típusuk AMACAN PA4700 – 470/16. (Ezek un. csőszivattyúk, melyek a vízbe merülve üzemelnek.) A nyomócső DN 600, hossza 23,8

fm, a DN 800 egyesített szakasz hossza 13,5 fm. Kezdeti szakaszán Klappe Serie 2000 DN 600 visszacsapó szelep kerül beépítésre. A 23 kW teljesítményű, villanymotorral szerelt szivattyú 470 - 498 l/s vízhozamot juttat az öntözőcsatornába.

A földmű állapota jónak mondható, rézsűbecsúszás, mederelfajulás nem tapasztalható, viszont szükséges a töltéskorona gréderezése. A növényzettel való benőttsége viszont jelentős mind a medernek, mind pedig a töltésnek.

Az öntözőcsatorna műtárgyainál minimális beavatkozás szükséges. Ezek közül meg kell említeni az acélszerkezet felújítását a 6T és 7T műtárgyaknál, a tartozékok helyreállítását (sorompók, korlátok, stb.).

A szivárgók esetében is a legfontosabb feladat a növényzetirtás (cserje, fa, gaztalanítás).

Előkészítettség: Engedélyes terv

Becsült megvalósítási költségek

Projekt bekerülési költsége bruttó: 180,000 Mft (2018. évi árszint)

3.3.2. J. I. ÖNTÖZŐFÜRT: J. I-1. FÜRTFŐCSATORNA ISMÉTELT ÜZEMBE HELYEZÉSE (STRATÉGIA alapján)

o J.I-1. fűrtfőcsatorna

Az öntözőfürt vízleadó helye (nyílt csatornaelágazás) a Jászsági-főcsatorna jobb partján a 0+163 km szelvényben van. A fűrt főcsatornája a 8+814 km hosszú J.I-1. öntözőcsatorna, melynek a 0+313,5 km szelvényében esésnövelő szivattyútelep található. A szivattyútelep feladata a Jászsági-főcsatornából szükséges öntözővíz átemelése a J.I-1. öntözőcsatornába.

A szivattyútelep jelenleg felvonulási hely, mobil szivattyúk elhelyezésére alkalmas, fix nyomócsőhálózat megléte mellett. A J.I-1. öntözőcsatorna hossza tovább bővíthető, a Magyar Állam tulajdonában lévő ingatlanon jelenleg is megtalálható csatornaszakasz felhasználásával, egészen a 10. belvízcsatornáig. A 10. belvízcsatornán keresztül a víz tovább vezethető a Sajfoki belvíz főcsatornába. Az öntözőcsatornán regisztrált vízigényről nincs információnk. Cél: **a terület vízmegtartó képességének javítása.**

Műszaki megoldás

A felvonulás hely kiváltása egy stabil, gazdaságosabban üzemeltethető és a környezet kevésbé terhelő elektromos szivattyúteleppel javasolt. Az elektromos áram a Jászsági-főcsatorna beeresztő műtárgyánál elérhető közelségben van. A szivattyútelep távfelügyeletbe beköthető, valamint megújuló energia felhasználásával (napelem park létesítése) tovább csökkenthető az üzemeltetési költségei.

A mederben, depónián található fák, cserjék eltávolítását, tuskózását követően a mederben felhalmozódott iszap kotrással történő eltávolítását el kell végezni. Ezt követően a depóniát rendezni kell. Az újrasarjadó cserje hajtásokat és a mederben újrarahajtó vízinnövényzetet vegyszerrel kell utó kezelni. Szükségessé válik a vízkivételi műtárgyak, átereszek és vízkormányzó műtárgyak rekonstrukciója.

Szükséges feladatok

- mederben és fenntartási sávban fakivágás, cserjézés, tuskózás
- mederkotrás,
- depónia rendezés,
- nem kívánt növényzet vegyszeres utókezelése,
- szivattyútelep átépítés,
- vízkivételi műtárgyak rekonstrukciója,
- vízkormányzó műtárgyak, átereszek, bújtotók rekonstrukciója,
- új műtárgy építése szükség szerint,
- ingatlanvásárlás
-

Előkészítettség

Az öntözőfürt rekonstrukciójára vonatkozó tervdokumentum nem áll rendelkezésre.

Vízleadó útvonal

Jászsági-főcsatorna 0+000-0+163 jtkm → J.I-1. öntözőcsatorna 0+000-8+814 cskm → „Üzemi öntözőcsatorna (Kisköre 0129/2 hrsz, 0124 hrsz, 031 hrsz) 0+000-3+243 cskm → 10. belvázcsatorna 0+000-1+000 cskm → Sajfoki belváz főcsatorna 0+000-12+567 cskm

Becsült megvalósítási költségek

A J.I-1. öntözőfürt rekonstrukciójának becsült költsége bruttó 532,000 Mft, melyből a kivitelezés bruttó költsége 400,000 Mft. (2018. évi árszint)

3.3.3. MEZŐTÚR-ÁLOMZUGI BELVÍZÖBLÖZET VÍZGAZDÁLKODÁSI REFORMJA II. ÜTEM (STRATÉGIA alapján)

Előzmény

A Mezőtúr-Álomzugi belvízöblözet vízgazdálkodási reformja a teljes öblözet komplex vízgazdálkodási fejlesztését célozta meg eredetileg. A beruházás a műszaki-gazdasági lehetőségekhez igazítva végül három ütemre került szétbontásra:

Az I. ütemben az Álomzugi IV-es csatorna, egykori Hortobágy-Berettyó holtág revitalizációja (75 ha-os többcélú tározó létesítése) történt meg közfoglalkoztatási mintaprojektként.

A II. ütemben az Álomzugi főcsatorna 0+000-4+223 rekonstrukciója, a Nagykunsági-főcsatorna Keleti-ágból való vízpótló útvonal kiépítése valósulhat meg

A III. ütem az öntözési feltételek kiterjesztése, az Álomzugi öntözőcsatorna fejlesztése, átépítése többcélú létesítménnyé.

2013. évben, a 12/2013. (I.22.) Korm. rendelete - a „sík- és dombvidéki tározók létesítéséhez és rekonstrukciójához kapcsolódó beruházások megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről”- nevesíti a projekt tározási feltételét biztosító I. ütemű beruházás megvalósítását. **A projekt I. üteme 2013. november és 2014. október között elkészült.**

Cél: a vízkészletek helyben tartása a térség vízmegtartó képességének javítása.

A fejlesztési helyszín ismertetése

A vízgyűjtőn keletkező kül- és belterületi felszíni és csapadékvizeket az öblözet főcsatornája; az Álomzugi belvízfőcsatorna és az Álomzugi I. belvázcsatorna gyűjti össze és vezeti le a Hortobágy - Berettyóba. A rendszer gravitációsan a Hortobágy - Berettyó

9+543 km szelvényében lévő Álomzugi zsilip (HB 9+543tkm) nyitásával, vagy magas Hortobágy - Berettyói vízállás esetén az 1,6 m³/s kapacitású Álomzugi szivattyútelep üzemeltetésével üríthető.

A projekt célkitűzései, hatásai

Az I. ütemben elkészült a **jelentkező bel- és csapadékvizek megtartására és visszatartására az Álomzugi belvízfőcsatorna oldaltározójaként az Álomzugi IV - es csatorna fejlesztése.**

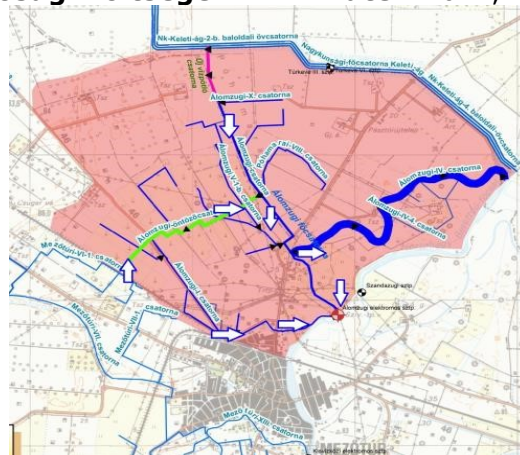
A célok elérése érdekében a II. ütemben belvízfőcsatorna alsó részén a 0+000 - 4+223 szelvények közötti szakaszon rekonstrukciós munkákat kell elvégezni **(cserje írtás, kaszálás-gaztalanítás, depónia-rendezés, becsúszások helyreállítása, mőtárgy felújítások), míg a felsőbb szakaszon mederkostrásra van szükség, ill. új meder nyitására a Nagykunsági-főcsatorna K-i ágából történő vízpótláshoz.**

A III. ütemben **a jelenleg működésképtelen Álomzugi öntözőcsatorna átépítése történne, a meder fenékszint süllyesztésével, a mőtárgyak átépítésével a csatorna a Nagykunsági öntöző rendszer részévé válik.**

A projekt hatásai:

- csökken a belvízzel borított napok száma, illetve a vízborítottság mértéke;
- a területre hulló csapadék egy részének helyben tartásával mérséklődik az aszályos napok száma;
- a területen kialakulnak az öntözéses gazdálkodás feltételei;
- hatékonyabb földhasználat
- kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület vízellátásának előfeltételeinek megvalósítása

Becsült megvalósíthatósági költségek II-III. ütem: 614,213 Mft (2018. évi árszint)



Belvízi üzemállapot

3.3.4. JÁSZSÁGI ÖNRSZMILLÉRI ÖNTÖZŐFÜRT: KETTŐS MŰKÖDÉSŰ CSATORNÁINAK FEJLESZTÉSE (STRATÉGIA alapján)

További belvízcsatornák vonhatóak be kettős működésbe, melyek a 33 számú belvíz főcsatorna becsatlakozó csatornái. A 33 számú csatorna is kettős működésű műként üzemel, a vízbiztosítást egyrészt a Besenyszögi öntözőcsatornából, másrészt a Holt-Milléren keresztül a Millér főcsatornából tudjuk szolgáltatni. A csatornán vannak ugyan vízvisszatartó mőtárgyak, de a csatorna jelenlegi vízszállító képessége és üzemi vízszintje nem teszi lehetővé több becsatlakozó csatornáiba a vízbiztosítást. A csatorna felújítást igényel. A megfelelő üzemrend beállításához és új területek öntözésbe történő

bevonásához feltétlenül fontosnak tartjuk a csatorna kotrási munkáinak elvégzését, több helyen a partvonal megemelését, új vízkormányzó és vízszintszabályozó műtárgyak megépítését, meglévő műtárgyak felújítását. A csatorna melletti területek kisajátítását, több olyan szakasz is található a csatorna mellett, ahol a telekhatár a csatorna korona éle. A felújítás lehetőséget biztosítana az alábbi csatornák kettős üzembe történő bevonására.

Cél: **a terület vízviisszatartási és vízmegtartó képességének javítása.**

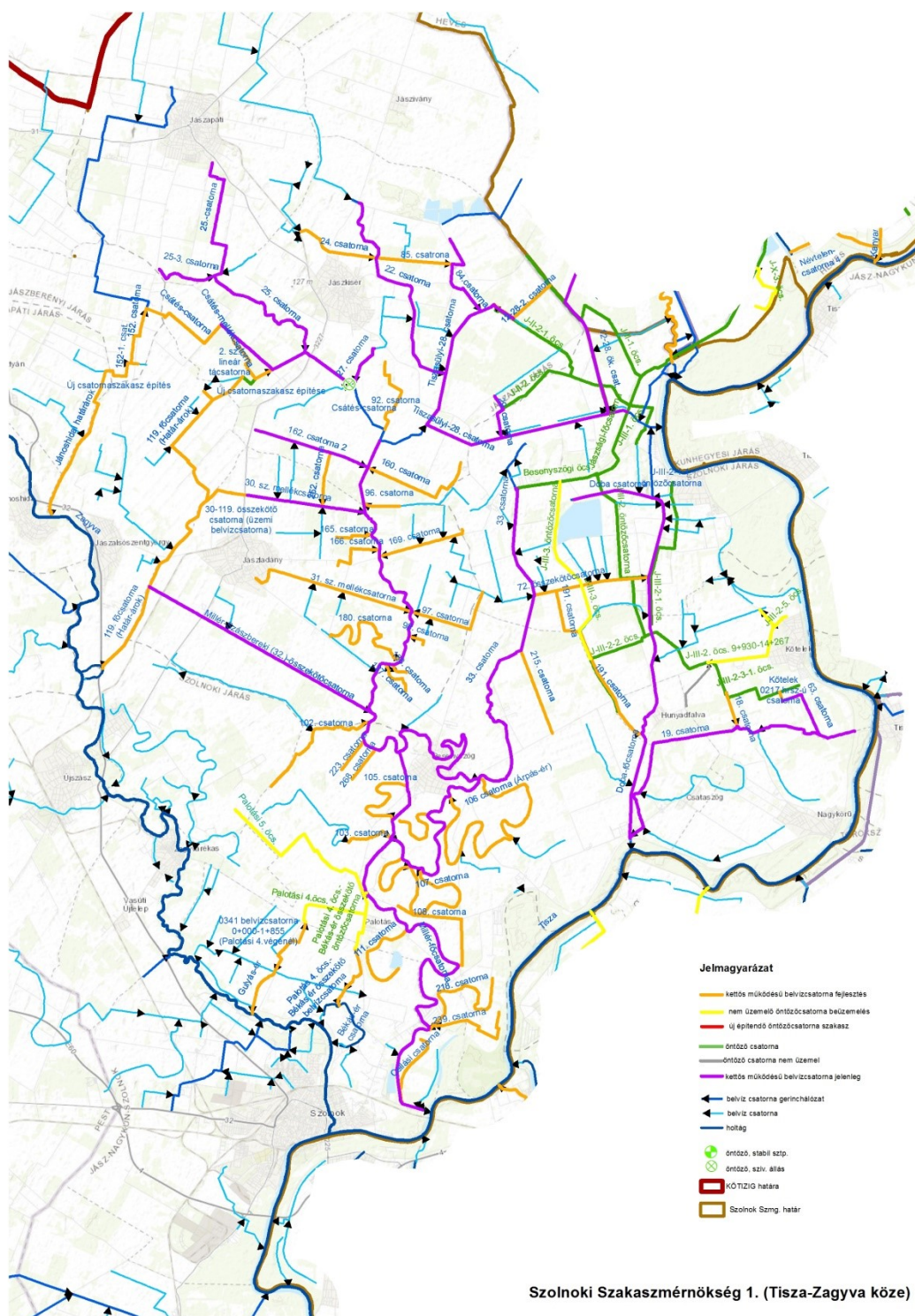
- 106., 107., 108. számú csatornák
- 219. és 215. számú csatornák

Üzemeltetés fejlesztéséhez szükséges munkák felsorolása:

- gáztalanítás, cserje és fakitermelés
- kotrás és mederrendezés
- partvonal megemelése,
- meglévő műtárgyak felújítása
- vízkormányzó és vízleadó műtárgyak építése
- terep és felületrendezési munkák
- geodéziai felmérés, tervezés
- vízmércék elhelyezése
- terület kisajátítás
- üzemeltetési szabályzat kidolgozása

Becsült megvalósítási költségek

Projekt bekerülési költsége bruttó: 733,300 MFt (2018. évi árszint)



Tervezett fejlesztéseket is tartalmazó vízellátó csatornahálózat a Szolnoki Szakasz mérnökség területén

3.3.5. LAKITELKI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSE

Duna-Tisza közti Homokhátság vízpótlása 4. részterületen a Tisza vízkészletére alapozott vízpótlásra több változat lett kidolgozva, melynek eredményeként vízzel lehetne ellátni Tiszaalpár, Nyárlőrinc, Szentkirály és Lakitelek település külterületét.

A vízpótlás több célú; ökológiai és öntözési célú. A tervezés során felmerült a Szentkirály-Lakitelki térség vízpótlásának megoldásaként a jelenleg üzemképtelen Lakitelki öntözőrendszer felélesztése, a vízpótlási útvonal fejlesztésével.

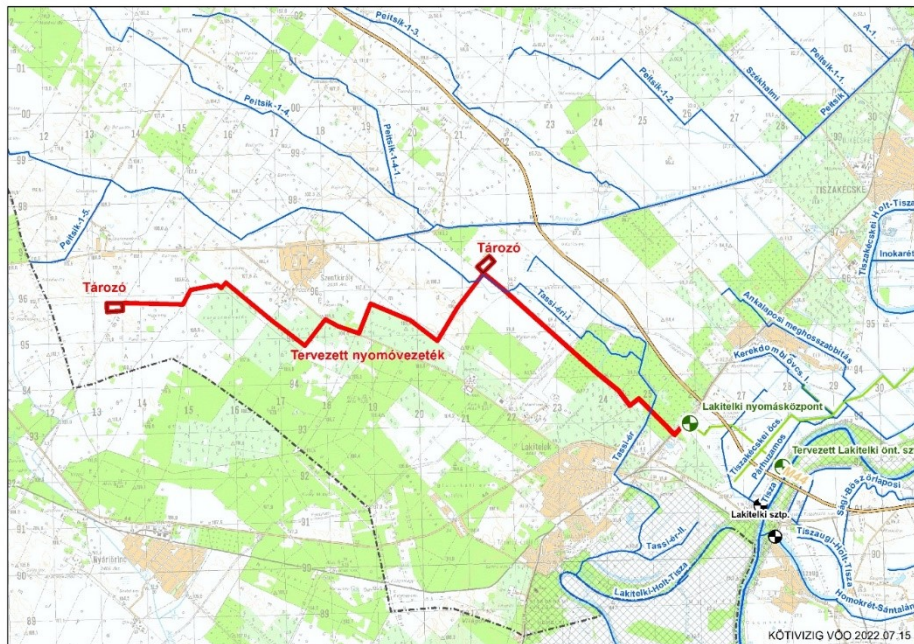
A terv a Tisza folyóra telepített új 2,00 m³/s kapacitású vízkivételi művet, a Lakitelki öntöző csatorna fejlesztését, a korábbi nyomásközpont átépítését, nyomóvezetékek és puffer tározók kialakítását tartalmazza az vízellátással érintett Lakitelek és Szentkirály térségében. Jelenleg a vízjogi létesítési engedély véglegesítése zajlik, amit a VIZITERV ENVIRON Kft. végez. Cél: **a Duna-Tisza közti Homokhátság vízpótlása ökológiai szempontok figyelembe vételével.**

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Tiszai vízkivételi szivattyútelep építése 2,0 m³/s kapacitással.
- Lakitelki öntöző főcsatorna fejlesztése 2 400 fm hosszban, burkolt meder kialakítása, töltés építése, műtárgyak átépítése
- Lakitelki nyomásközpont építése 2,0 m³/s kapacitással.
- NA 800-as nyomóvezeték építése Lakitelek irányába 6,2 km.
- NA 1200-as nyomóvezeték építése Szentkirály irányába 16,5 km.
- 2db végponti tározó kialakítása (Lakitelek, Szentkirály).

Előkészítettség: A vízjogi létesítési engedélyes terve elkészült.

Öntözési közösség: Szentkirályi Ötözési Közösség Kft., Lakitelki Öntözési Közösség Kft



Lakitelki öntözésfejlesztés

3.3.6. KÚTRÉTI ÖNTÖZŐRENDSZER HATÁSTERÜLETÉNEK ELLÁTÁSA (STRATÉGIA alapján)

○ Kútréti V. öntözőcsatorna

A Kútréti V. öntözőcsatorna a Kútréti öntözőrendszer főcsatornája volt, mely jelenleg üzemén kívül van. A csatorna a 62/c belvízi öblözetben található, határai: D-en a Hármas-Körös jobb parti töltése, K-en a Mezőtúr-Szarvasi vasútvonal, É-on a Mezőtúr-Mezőhéki közlekedési út, Ny-on pedig a Mesterszállás IV belvízcsatorna és mellékcsatornái. A csatorna teljes hosszában a Magyar Állam tulajdonában és a KÖTIVIZIG kezelésében van.

A Kútréti V. öcs. 10.967 m hosszúságú, torkolati fenékszintje 83,03 mBf, fenékszélessége átlagosan 2,0 m, rézsűhajlása 1:2, torkolati vízszállító képessége pedig 1,6 m³/s.

Az öntözőcsatorna vízellátása a Hármas-Körös folyóból történt, a Békésszentandrás duzzasztó felvezéből kiágazó hullámtéri tápcsatornán keresztül. Az 1042 m hosszú tápcsatorna végén kialakított öbölben úszós vízkivételi művön keresztül jut az öntözőcsatornába a víz.

A térség mezőgazdasági nagyüzemeinek megszűnésével és a rizstelepek gravitációs vízellátásának megoldásával, a Kútréti V. öntözőcsatorna üzemeltetése szükségtelenné vált.

Két határozatlan idejű vízjogi üzemeltetési engedély lett kiadva a csatorna végszelvényének környezetében. A végszelvényben történő vízigények kielégítése, a csatorna hossza miatt nem volt gazdaságos (10.967 m), így a 90-es évek végétől az öntözőcsatorna nem üzemel, elhanyagoltta, üzemképtelenné vált, a vízkivételi úszómű pedig 2006-ban elsüllyedt. Cél: **a terület vízmegtartó képességének javítása.**

Kútréti V. öntözőcsatorna hatásterületének ellátása egyéb útvonalakon

A csatornát gravitációsan vízzel ellátni nem lehet, ennek következtében a közbenső szivattyús átemelések költsége egyéb alternatív útvonal esetén is az igények hiányában (minimális igény esetén is) nem gazdaságos. Mesterszállás-Alsó területén felmerülő nagyszámú igény esetén egyéb útvonalak kialakítása szükséges belvízcsatornák kotrásával, esések megváltozásával, új műtárgyak és átemelők létrehozásával, figyelembe véve a vízpótló útvonalon jelenleg is jelentkező vízigényeket.

1. változat

Lehetséges alternatív útvonal a Mezőtúri VI. csatorna 8970 szelvényében található tiltós műtárgy lezárásával a csatorna felső szakaszáról érkező víz visszaduzzasztásával a 9600 szelvényből kiágazó Mezőtúri VI-26 csatorna irányába kormányozva az öntözővizet eljuttatható a Kútréti V. nyomvonalával párhuzamosan a nem üzemelő öntözőcsatorna hatásterületére. A Mezőtúri VI-26 csatorna jelenleg belvízcsatorna, ezért a gravitációs vízszolgáltatás érdekében a csatorna fenékesésén változtatni szükséges. A Mezőtúri VI-26 csatorna teljes hosszán (3 734 fm) mederkotrás szükséges (5,5 millió Ft), illetve a becsatlakozó csatornák műtárgyainak felújítása (5 millió Ft). A megfelelő mennyiségű és minőségű öntözővíz pótlás biztosításához előfeltétel a Mezőtúr-Álomzugi belvízöblözet rekonstrukciós, fejlesztési és felújítási munkáinak II. és III. ütemének megvalósulása, ellenkező esetben nem áll rendelkezésre megfelelő vízmennyiség a Kútréti terület ellátásához.

Útvonal: A Nkfcs. Keleti-ág jp. 8+800 tkm vízkivételi műtárgy → Álomzugi I. fcs. meghosszabbítás (új csatornaszakasz) → Álomzugi főcsatorna → Álomzugi öntözőcsatorna → Mezőtúri VI-1-c → Mezőtúr VI-1 → Mezőtúr VI. → Mezőtúri VI.-26

2. változat

Egy másik útvonal a Harangzugi I. belvízcsatorna 7100 fm szelvényéből kiágazó új csatornaszakasz nyitása 930 fm hosszon, amely a Mesterszállási IV-1 csatornájának 1640 szelvényébe köt be. A Mesterszállási IV-1 csatorna a Mesterszállási IV. csatorna felé gravitál, amely csatorna 7810 szelvényébe tiltós elzárás kialakítása, így a visszaduzzasztott víztérből a Mesterszállási IV. csatornarendszer hatásterületén az öntözés biztosított. A fent említett útvonal a Harangzugi Holt-Körös holtág vízfrissítésére és vízpótlására is alkalmas. Új csatornaszakasz nyitása 15 millió Ft, új műtárgy építése 6 millió Ft, meglévő műtárgyak felújítása 5 millió Ft, terület kisajátítás 10 millió Ft.

3. változat

Harangzugi I. belvízcsatorna 5120 szelvényében meglévő magán tulajdonban levő szivattyús lineár vízkivételi mű és az ehhez tartozó 2 700 m hosszú lineár csatorna szakasz megvásárlását vagy üzemeltetésre való átvételét követően a Mesterszállási IV-1 csatorna vízellátása biztosított.

1. változat

Kútréti V. öntözőcsatorna hatásterületének ellátása úszóműves vízkivételi mű rekonstrukciójával: a Kútréti V. öntözőcsatorna üzembe helyezésével történő igényről a csatorna üzemképtelenné válása óta nincs tudomásunk. Ujra üzemképesé tétele az öntözőcsatorna jelentős hossza mentén felmerülő vízigény esetén is, a beruházási költség (úszós vízkivételi mű kialakítása 90 millió forint, műtárgyak javítási költsége 35 millió forint, csatorna cserjeírtása 6 millió forint), majd az azt követő üzemeltetési költség (úszós vízkivételi szivattyúüzem) a vízszolgáltatási díjak olyan mértékű emelkedését okozná, amely már nem gazdaságos a vízhasználóknak.

Összegzés, összefoglalás: Javasoljuk a 1. változatban részletezett útvonal megvalósítását, melynek feltétele a Mezőtúr-Álomzugi belvízöblözet vízgazdálkodási reformja II.–III. ütem, illetve a Mezőtúri VI. csatorna rekonstrukciója projektek megvalósulása.

Becsült megvalósítási költségek

Projekt bekerülési költsége bruttó: 14,000 Mft (2018. évi árszint)



A Kútréti V. hullámtéri tápcsatornája

3.3.7. ZAGYVA VÍZELVEZETŐ ÚTVONAL KIÉPÍTÉSE 1. ÉS 3. ÚTVONAL

A hatásterületen aszálykár elhárításra, természeti területek vízellátására, Zagyva folyóban ökológiai és öntöző vízigény biztosítására, belvízcsatornák vízfrissítésére vonatkozó vízigény merült fel.

Jászság térség többcélú vízgazdálkodási rendszer Jászsági-főcsatorna Zagyvai-ágának kiépítése elmaradt. Az I. építési ütemére 2011.március 31-ig volt környezetvédelmi engedély, amelyet a KÖTI-KTVF nem hosszabbított meg.

A térség (Jászapáti, Jászládány, Jász Kisér, Jászsalsószentgyörgy) talajadottsága igen kedvező, a legjelentősebb korlátozó tényező a lehullott természetes csapadék mennyisége és annak eloszlása. A Jászság sokévi csapadékmennyisége 500 mm körül alakul, amely szűkössége miatt behatárolja és korlátozza természetközeli növényfajokat és fajtákat, továbbá bizonytalanná teszi a növénytermesztést. Az érintett területet átszelő folyók (Zagyva, Tarna) tenyészidőben az alacsony vízhozamaik miatt vízpótlás szempontjából nem vehetők figyelembe vízbázisként túl azon, hogy a szennyező anyag terhelések hatására a vízminőség – elsősorban kisvízhozamok idején – jelentősen

romlik. 2017-ben jelentős öntözési igény jelentkezett a térségben, amelyet csak a Jászsági-főcsatorna vízkészletének átvezetésével lehetséges megoldani.

Második probléma a **Zagyva ökológiai egyensúly fenntartása** érdekében **kisvízes időszakban vízpótlás** kell biztosítani egyrészt a **vízminőség javítása** érdekében, másrészt az **ökológiai vízszint** és öntözővíz biztosításához.

Fejlesztési lehetőségek

A megfelelő biztonságú vízpótláshoz olyan útvonalak kialakítása szükséges, amelyek állami tulajdonban, és KÖTIVIZIG kezelésben vannak.

A vízpótlásra, öntözővíz leadásának biztosítására három lehetőséget dolgoztunk ki a jelenlegi kettőshasznosítású csatornák mellett további belvízcsatornák bevonásával.

1. útvonal (J. II-2-1. fűrtcsatorna, Tizzasülyi 28 főcsatorna, Csátés-főcsatorna, 152. csatorna, 152-1. csatorna, Jánoshidai határárok)

Víziútvonal: J-II-2-1 fűrtcsatorna 28. számú belvízfőcsatorna 9+300-14+873 km közötti szakasza - Csátés főcsatorna 0+000-14+720 km közötti szakasza - 152. csatorna 0+000-2+600 km szelvények között - 152-1 csatorna 0+000-0+630 km szelvények között, - új csatorna építés (kb 600 m) átkötés - a Jánoshidai határárok 6+000 km szelvényébe - Jánoshidai határárok - Zagyva zsilip.

Az alábbi csatornák kettőshasznosításúvá tétele szükséges:

- 152. számú csatorna 0+000-2+600 km között
- 152-1 csatorna 0+000-0+630 km szelvények között
- Jánoshidai határárok 0+000-6+000 km szelvények között
- Építendő új csatornaszakasz: 720 fm

3. útvonal Első ütemben 24. csatorna végpontjáig kiépítve térségi vízpótlás céljából (J. II-2-1. fűrtcsatorna, 93.1. csatorna, Tizzasülyi 28 főcsatorna, 84. csatorna, 85. csatorna, 85' csatorna, 24. csatorna)

Vízleadás útvonala

J-II-2-1 öntözőcsatorna 3+400 km szelvényében → 93.1. számú csatornába 0+000-0+938 km szelvények → 28. számú csatorna 14+770-14+220 km → 84. számú csatorna 0+000-2+360 km → 85. számú csatorna 0+000-1+820 km → 85' csatorna 0+000-1+024 km (nem VIZIG kezelésű) → 24. sz. csatorna 0+000-3+237 km szelvény között (vasút) Szivattyúállás

Amennyiben további vízigény jelentkezik a J. II-1. csatornából további öntözővíz leadás biztosítható a 12-28-2. csatornán keresztül a 93. csatorna 0+000-0+900 közötti szakaszának igénybevétele, a Tizzasülyi 28. csatornába. Ettől a ponttól a víziút megegyezik az előzővel.

3.3.8. J. X-3. ISMÉTELT ÜZEMBE ÁLLÍTÁSA

A csatorna üzemképtelen állapotban van. A beeresztő műtárgy felújítása megtörtént a „Jászsági vízgazdálkodási rendszer rekonstrukciója I. ütem” elnevezésű projekt keretén belül elkészült 2020-ban. A Jászsági-főcsatornából a rekonstrukció után J. X-3. öntözőcsatornába a vízleadás biztosított, azonban a csatorna elhanyagolt állapota miatt a vízigények a térségben nem jelentkeztek. Cél: **a terület vízmegtartó képességének javítása.**